

Maan viljavuus
heikkenee
» 8

Sikojen ruokinta
uuden sadon
mukaiseksi » 11

Tili tuli, mihin
se meni
» 20

PRO
Agria

ProAgria

Keski-Pohjanmaa

Tiedotuslehti asiakkaille ja sidosryhmille
2014

3

<http://keski-pohjanmaa.proagria.fi>

Tuotosseuranta
uudistuu
s. 18

30.
vuosikerta

Teemana: Säilörehu s. 12-13

30 vuotta Tiedotuslehteä

Tämä on 39. Tiedotuslehteni, jota olen tekemässä. Lehdenteko on aina jännittävää, lopputuloksesta kun ei tiedä muuta kuin sen, että lehti syntyy. Aina ovat sivut täyttyneet jutuista, kuvista ja ilmoituksista. Kertaakaan juttuja ei ole ollut liian vähän, pikemminkin päinvastoin. Kerran olen jättänyt yhden väen tekemän jutun julkaisematta. Se oli 20 sivua pitkä. Kuvistakaan ei ole puutetta ollut, paitsi niistä, joissa on riittävä koko painokonetta varten. Onneksi joukkomme tekninen kuvaustaito on kehittynyt digiajan myötä ja lehden sivuilla on saatu ihailla postimerkkikokoa suurempiakin kuvia.

Keski-Pohjanmaan proagrialaiset ovat kirjoittaneet juttunsa ammattitaidolla ja välillä sydänverelläkin. Emme ole toimittajia emmekä ammattikirjoittajia, mutta omasta alastamme osaamme oleellisen kertoa. Ajankohtaisia asioita olemme lehtiemme sivuilla kansantajuistaneet sekä lukijoille että itsellemme. Näitä juttuja olette saaneet kolmenkymmenen vuoden aikana lukea milloin kyntämisen hyödyistä, milloin raatojen keräilystä tai verotuksen kiemuroista, maa- ja kotitalousnaisten järjestökampanjoista puhumattakaan.

Nytkin saitte luettavaksenne keskipohjalaisten asiantuntijoiden ajankoh-
taisia juttuja, jotka ovat teille huolella valittuja ja keskipohjalaisnäkökulmasta kirjoitettuja. Koetamme nostaa keskusteluun poikkeaviakin näkökulmia, ja olemme siinä palautteesta päätellen onnistuneet. Palautteet ovat edelleen tervetulleita, ilman niitä luulemme teidän olevan samaa mieltä kanssamme!

Jaksan edelleen innostua lehtemme tekemisestä. Se on yhteistä työtä parhaimmillaan. Työkaverit kirjoittavat ja kuvaavat, minä toimitan eli valikoin kuvat ja jutut, muokkaan niitä tarvittaessa ja jaan sivuille ja aukeamille. Taitava taittaja yhdistää jutut, kuvat ja ilmoitukset lehdeksi, jonka Suomen nykykäsitys painotalo painaa. Ja Posti-Kusti toimittaa sen ilokseenne ja hyödyksenne.

Toivottavasti olette lehteen yhtä tyytyväisiä kuin minäkin!

Ritva-Liisa Nisula

ajankohtaista

ProAgria Keski-Pohjanmaan sekä Maa- ja kotitalousnaisten

AVOIMET OVET

PE 10.10. KLO 12-15

YRITYSTALO EVALD, 3. KRS., RISTIRANNANKATU 1, KOKKOLA

- ProAgrian Tiedotuslehti 30 vuotta
- Maa- ja kotitalousnaisten Syö hyvää -kampanja
- Keskipohjalaisen tuotekorin esittely
- Uudet järjestötuotteet

Kahvitarjoilu

Tervetuloa!

ProAgria
Keski-Pohjanmaa

MAA- JA
KOTITALOUS-
NAISET

Toimihenkilöuutisia

Olen **Elina Ahonen** ja kotoisin lypsykarjatilalta Itä-Uudelta-
maalta, Askolasta. Nykyisin asun Toholammilla. Olen opiskel-
lut Viikissä kotieläinten jalostusta ja ravitsemusta, tarkoitukse-
na valmistua kotieläinagronomiksi loppuvuoden aikana. Olen
työskennellyt jo kahtena kesänä ProAgrialla mm. maitomittari-
en testaustöissä. Nyt syksyllä aloitan ProAgrialla tuotosseuran-
nan kehittämistehtävissä. Toimenkuvaani kuuluu mm. elektro-
nisten maitomittareiden markkinointi ja vuoden 2015 tuotos-
seurantaudistukseen liittyvät käytännön tehtävät.

SIKATILOJEN PALVELUT PROAGRIA LIHAOSAAMISKESKUKSESTA

ProAgria Lihaosaamiskeskusta luotsaa **Ari Nopanen**, joka vastaa myös sikatilojen talo-
uteen liittyvistä kysymyksistä. **Maija Yliahon** vastuualueena on tuotantoneuvonta, hank-
keet ja koulutusten järjestäminen. **Sini Perttilä** keskittyy tuotannon kehittämiseen ja siko-
jen ruokintaan. Welfare Quality -arviointikäyntejä tekee **Kati Kastinen**.

LAMMAS- JA VUOHITILOJEN ASIAANTUNTIJAT

ProAgria Keski-Pohjanmaan, Etelä-
Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Poh-
janmaan alueilla lammas- ja vuohiti-
lojen asiantuntijoina toimivat **Milla
Alanco** (vas.) ja **Sini Hakomäki**.

Puheenjohtaja

Niin muuttuu maailma

Pian nämä vuodet vierivät, nyt tulee täyteen 30 vuotta tämän lehden ensim-
mäisestä numerosta. Paljon on myös tapahtunut tänä aikana niin neuvon-
nassa kuin maatalouden rakenteissa-
kin. Tilakoot ovat kasvaneet moninker-
taiseksi ja sen myötä aktiivitulojen mää-
rää on laskenut nopeaan tahtiin. Jatka-
villa tiloilla tapahtunut eläinmäärän
nopea kasvu on mahdollistanut koti-
maisten elintarvikkeiden riittävyden.
Myös peltotyökoneet ovat kasvaneet
aivan eri kokoluokkaan. Monesti se
on tapahtunut siirtymällä käyttämään
urakoitsijoiden palveluja.

Ehkä suurin muutos viljelijöille on
ollut sopeutuminen EU-byrokratiaan.
Vaikka sitä sopeutumista on nyt 20
vuotta yritetty harjoitella, niin vielä sii-
nä tuntuu tekemistä riittävän. Eikä ym-
märtämystäkään ole syntynyt kaikkia
pykälä kohtaan. Toivoa voi, että val-
tion byrokratianpurkutalkoot kohdis-
tuivat myös tänne maatalouspuolelle.

Tämä kesä oli hyvin erikoinen säi-
den puolesta. Alkukesä oli märkä ja

kylmä, viimeisiä kylvöjä tehtiin pitkäl-
le kesäkuuhun. Vaikeissa olosuhteissa
testattiin peltojen ojituksen toimivuut-
ta tai toimimattomuutta. Samoin tuli
nähtyä sekin, kuinka tärkeää on saada
pellot muotoiltua oikein. Heinäkuun
helteissä osa viljakasvustoista kuivahti
pystyyn. Kaikkinensa sadosta näyttäi-
si kuitenkin tulevan kohtuullinen aina-
kin viljojen ja säilörehun osalta. Pouta-
kelejä tässä vielä tarvittaisiin, että kes-
ken olevat korjuutyöt saataisiin vietyä
loppuun. Toivokaamme siis aurinkoi-
sia kelejä.

Jyrki
Halonen

jyrki.halone@gmail.com

Muutoksia tilipalveluiden henkilöstössä

Kirsi-Maria Saarikettu on palannut hoitova-
paalta Kaustisen tilitoimistolle. **Mika Jouppilan**
työkuvaa painottuu tilinpäätösten analysoin-
tiin, budjetointipalveluihin ja muihin talous-
johtamisen palveluihin. Lisäksi Mikan osallis-
tuu mm. Reisjärven tilipalveluasiakkaiden pal-
veluun.

Reisjärvellä asiakkaita palvellut **Minna Mar-
tikainen** on siirtynyt Haapajärven maaseutuasia-
miehen virkaan. Tilipalveluiden osalta hänen työ-
tään jatkaa talousjohtamisen asiantuntija **Teemu
Kinnunen** yhdessä Mika Jouppilan kanssa. Tee-
mun työpaikka on Reisjärven kunnantalolla.

TILIPALVELUHENKILÖSTÖN PUHELINNUMEROT:

Kaustinen
Tsto 043 825 4278 ja 06 861 1113
Helena Hohenthal 040 847 9908
Mika Jouppila 044 523 4430
Kirsi-Maria Saarikettu 043 825 4280
Reisjärvi
Teemu Kinnunen 043 825 4279
Mika Jouppila 044 523 4430
Sievi
Maija Eerikkilä 040 521 641
Seija Roimela 040 847 9740

Seurantalojen korjausavustusten haku alkoi

Suomen Kotiseutuliitto on julistanut haettavaksi vuoden 2015 seurantalojen
korjausavustukset. Hakemukset on toimitettava Kotiseutuliittoon viimeistään
30.9.2014. Seurantalojen korjausavustus on tarkoitettu seurantalojen kunnos-
tamiseen, toimivuuden parantamiseen sekä talojen kulttuurihistoriallisen arvon
säilyttämiseen. ➔ www.kotiseutuliitto.fi/seurantaloavustukset

Tapahtumakalenteri

Maa- ja kotitalousnaisten **VAELLUSRETKI PEURANPOLULLE**, la 27.9. klo 10, kokoontuminen Liikenne Salmisen tallille, Kokkolantie 798, Oksakoski, Perho

KoneAgria, 8.-11.10. ke-pe klo 9-17, la klo 9-16, Jyväskylän Paviljonki, Uno Savolan katu 8, Jyväskylä

AVOIMET OVET ProAgria Keski-Pohjanmaan Kokkolan toimistolla, pe 10.10. klo 12-15, Ristirannankatu 1, 3. krs.

KASVINSUOJELUAINEIDEN KÄYTTÄJÄKOULUTUKSET ILMAN TENTTIÄ

Kaustinen, to 2.10. klo 9.30-13.45, Evankelinen opisto, Opistontie 30, 6990 Kaustinen

Himanka, ti 7.10. klo 9.30-13.45, Seurakuntakoti, Huhdantie 13, 68100 Himanka

Toholampi, to 16.10. klo 9.30-13.45, kunnanvirasto, Lampintie 5, 69300 Toholampi

Koulutuksiin ilmoittaudutaan ProAgria Keski-Pohjanmaahan puh. 020 747 3250 tai sähköpostilla ritva.karri@proagria.fi tai <https://keski-pohjanmaa.proagria.fi/> tapahtumat

NUORKARJAN HAVAINTOPÄIVÄT

Siikajoki, ti 7.10. klo 10-15, Hilja ja Markku Raappanan tila

Nivala, to 27.11. klo 10-15, Paavo Karhun ja Maarit Lassilan tila

Ylivieska, ke 10.12. klo 10-15, Juha Sipilän tila

LEHMÄHAVAINTOPÄIVÄT

Perho, ti 4.11. klo 10-15, Ismo ja Katja Honkosen tila

Lohtaja, to 6.11. klo 10-15, Seppo ja Marita Karhulan tila

Ilmoittautumiset ja tiedustelut Sari Hihnala, puh. 0400 974 165, sari.hihnala@proagria.fi

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KOULUTUKSET

Kurssit yhteistyössä Kokkolan seudun opiston kanssa:

Sienten ruuaksi valmistaminen, ti 16.9. klo 17, Kokkola, Länsipuiston koulu

Ruisleivästä patonkiin, la 25.10. klo 10-15, Kokkola, Länsipuiston koulu

Herkutellaan kotimakkaroilla, ti 28.10. klo 17-21, Kokkola, Länsipuiston koulu

Kurssit yhteistyössä Perhonjokilaakson kansalaisopiston kanssa:

Herkutellaan kotimakkaroilla, (raakamakkarakurssi), ti-ke 4.-5.11. klo 17.30, Veteli, keskuskoulu/opetuskeittiö

Herkutellaan kotimakkaroilla, ti-ke 11.-12.11. klo 17.30, Perho, keskuskoulu/opetuskeittiö

Herkutellaan kotimakkaroilla, la 15.11. klo 10, Kaustinen, keskuskoulu/opetuskeittiö

Kurssit yhteistyössä Suomenselän kansalaisopiston kanssa:

Piirakkakurssi, ke 29.10. klo 17.30, Kinnula, yläasteen opetuskeittiö

Hygieniakurssi ja -testi ke 22.10. klo 17.30, Kinnula, yläasteen opetuskeittiö

Juustokurssi, ke-to 19.-20.11. klo 18, Lestijärvi, yläasteen opetuskeittiö

Piparkakkupaja, ti-ke 2.-3.12. klo 17.30, Kinnula, yläasteen opetuskeittiö

Maa- ja kotitalousnaisten tilaisuuksista lisätietoja Seija Varila, p. 0400 137 899 tai seija.varila@maajakotalousnaiset.fi.

Viljavuusnäytteillä KoneAgriaan

Sadonkorjuun jälkeen on hyvä ottaa maanäytteet seuraavan satokauden viljelysuunnittelua varten. Näytteenottotarvikkeita saa maatalouskaupoista, ProAgria Keski-Pohjanmaan toimipisteistä tai tilaamalla ne suoraan Viljavuuspalvelusta. Eurofins Viljavuuspalvelulla on syyskuun ajan viljavuusnäyttekampanja, jossa yli 10 viljavuusnäytettä lähettänyt viljelijä saa ilmaisen pääsylimun KoneAgria-ammattinäytelyyn, joka pidetään Jyväskylässä 8-11.10.2014.

Maa- ja lantanäytteiden keräilypiste Kokkolaan

Eurofins laajensi laboratoriotointaansa keväällä 2014 myös Keski-Pohjanmaalle, kun Maintpartner Oy:n laboratorio- ja ympäristöpalveluyksikkö siirtyi Eurofins konsernille. Eurofins Viljavuuspalveluun lähetettävät maa- ja lantanäytteet voi nyt toimittaa Kokkolan laboratorioon edelleen lähetettäväksi Mikkeliin. Palvelu on viljelijöille maksuton. Kokkolan laboratorion yhteystiedot ovat: Eurofins Scientific Finland Oy, Kokkolan laboratorio- ja ympäristöpalveluyksikkö, Kemirantie 1, 67900 Kokkola.

Syksyinen tervehdys Martikaisen Minnalta

Niin kuin muuttolinnut syksyllä vaihtavat olinpaikkaa, minäkin vaihdoin työpaikkaa. Tämä ei kuitenkaan joka syksy tullene toistumaan, olinhan ProAgria Keski-Pohjanmaankin palveluksessa 18 vuotta. Aloitin Haapajärven maaseututoimistossa elokuun alkupuolella työt maaseutuasiemiehen virassa, edeltäjäni Liisa Tuoriniemen jäädessä eläkkeelle. Liisan suurista saappaista koetan saada edes toista vähän täytettyä.

Maaseutuyrittäjän työ on vaativaa ja antoisaa. Siinä näkee oman työnsä tulokset, kunhan vain jaksaa pitää kirkkaana mielessään oman päämääränsä ja etenee sitä kohti vastoinkäymisistä huolimatta. Olipa se sitten omaa maatilaa tai omaa elämää koskeva päämäärä, sitä kohti suunnataan pienin askelin. Etenemistä auttaa kun muistatte kuinka arvokasta työtä maaseudulla tehdään. Te luotte työpaikkoja ja pidätte maaseutuympäristön asuttuna sekä kauniina katsella. Siisti työympäristö lisää myös omaa jaksamista työssä. Ja mikäpä mukavampaa kaupassa käydessä, kuin valita kaikista ruoka-aineista sitä Suomessa tuotettua.

Kiitos teille kuluneista vuosista! Jos ja kun meillä jäi jotain työasioita vaiheeseen, olkaa aktiivisia ja kyselkää ProAgrian toimistolta työlle loppuun viejää. Ja mukavahan olisi kuulumisia silloin tällöin kuulla, Haapajärveltä minut tavoittaa.

meidät tavoitat

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Puhelin 040 521 1735 • etunimi.sukunimi@proagria.fi
<http://keski-pohjanmaa.proagria.fi> • Toimisto avoinna 8.00-16.00

HALLINTO

Johtaja Ritva-Liisa Nisula	040 5849 550
Kehityspäällikkö Juha Hämäläinen	0400 126 335
Pohjoisen alueen palvelupäällikkö Juha Nivala	040 8610 641
Eteläisen alueen palvelupäällikkö Erkki Laide	0400 137 169
Taluspäällikkö Irene Raivio	040 1846 502
Viestijä Ritva Karri (laskutus, viestintä, järjestö)	040 5234 113
Taloussihteerit Saila Sulonen (laskutus, ostoreskontra)	040 5443 460

MAASEUTUNEUVONNAN ASIANTUNTIJAPALVELUT

Tuotosseuranta	
Jonna-Minna Lassila	0400 644 261
Kirsi Leppikorpi (mittalaitteiden testaus, robottinäyttenotto)	0400 367 656
Elina Ahonen	0400 260 575
Salme Asiala	040 5234 124
Armi Hotakainen	040 523 4116
Katja Kellokoski	040 829 2870
Energianeuvonta Jari Tikkanen	0400 162 147
Kannattavuuskirjanpito Taina Kulla	0400 723 288
Kasvinsuojeluruiskujen testaus Jouni Huhtala ja Jarmo Karhula	040 5123 703
044 5212 210	
Kasvinsuojelukoulutukset, kasvinviljelyneuvonta, myös peruna ja muut erikoiskasvit Sirkku Koskela	0400 137 124
Kotieläinneuvonta, myös luomu Anna-Riitta Leinonen	0400 168 647
Koneneuvonta Jouni Huhtala	040 5123 703
Lammastilojen neuvonta	
Milla Alanco	040 706 0558
Sini Hakomäki	043 825 0526
Luonnonmukainen tuotanto, EU-tukineuvonta	
Jari Tikkanen	0400 162 147
Seija Roimela	040 847 9740
Maatilojen kehityskeskustelut	
Sari Hihnala	0400 974 165
Liisa Koskela	050 5120 615
Maatilojen talousneuvonta	
Teemu Kinnunen	043 8254 279
Juha Nivala	040 8610 641
Jouni Huhtala	040 5123 703
Heikki Ojala	040 5342 166
Ville Karhula	040 523 4117
Puutarhatuotanto Kirsi Voho	0400 387 406
Seosrehuruokinta Sinikka Kreuz	044 5263 059
Sikatilojen neuvonta	
Sini Perttilä	040 1679 270
Ari Nopanen	0400 432 582
Maija Yliaho	040 529 0832
Viljakaupan tarkkailu Jouni Huhtala	040 5123 703
Viljelijöiden työterveyshuolto	
Sari Harju	040 5234 114
Jouni Huhtala	040 5123 703
Liisa Koskela	050 5120 615
Taina Kulla	0400 723 288
Yritys- ja talousneuvonta Erkki Laide	0400 137 169
Yritysjohdaminen ja laatuasiat Liisa Koskela	050 5120 615
Ympäristöneuvonta, ympäristötukiasiat	
Sirkku Koskela	0400 137 124
Jari Tikkanen	0400 162 147

KALATALOUSKESKUS

Kalatalousneuvonta Eero Hakala 0400 162 445

MAA- JA KOTITALOUSNAISET etunimi.sukunimi@maajakotalousnaiset.fi

Toiminnanjohtaja Johanna Hylkilä 040 1964 434

Kotitalousneuvonta ja -koulutus, hygieniatestatukset ja Malo-luokitukset, järjestötyö Seija Varila 0400 137 899

RAKENNUSSUUNNITTELU

Palvelupäällikkö Timo Korpela 040 596 4032

TILITOIMISTOPALVELUT

Sievin tilitoimisto	
Maija-Leena Eerikkilä	040 5216 416
Seija Roimela	040 847 9740
Kaustisen tilitoimisto	
Helena Hohenthal	040 847 9908
Mika Jouppila	044 5234 430
Kirsi-Maria Saarikettu	043 8254 280
Reisjärven tilipalvelut Teemu Kinnunen	043 8254 279

MAITOTILA- JA KOTIELÄINNEUVONTA

Halsua, Perho, Veteli Sari Harju	040 5234 114
Perho Pekka Polso	040 5234 112
Veteli, Kaustinen Helena Keto	040 5234 115
Kaustinen, Kälviä Sirpa Kaskela	0500 862 695
Himanka, Kannus, Lohtaja, Kälviä Taina Kulla	0400 723 288
Kalajoki, Sievi Aulikki Yli-Jylhä	050 5968 502
Kannus, Lohtaja, Sievi Sinikka Kreuz	044 5263 059
Lohtaja, Kälviä Jarmo Karhula	044 5212 210
Toholampi Armi Hotakainen	040 5234 116
Toholampi, Ullava Salme Asiala	040 5234 124
Kälviä, Kannus, Lohtaja Sari Hihnala	0400 974 165
Reisjärvi, Kalajoki, Himanka, Toholampi Katja Kellokoski	040 8492 870
Kalajoki, Sievi Leena Kärjä	040 3533 295
Reisjärvi, Lestijärvi, Halsua Jussi Vilppola	040 1439 991

ProAgria Keski-Pohjanmaa

Tiedotuslehti asiakkaille, ilmestyy 4 kertaa vuodessa, 30. vuosikerta
Julkaisija ja kustantaja ProAgria Keski-Pohjanmaa r.y.
Päätoimittaja Jyrki Halonen, toimituspäällikkö Ritva-Liisa Nisula
Levikki 6 000 kpl Kala-, Lesti- ja Perhonjokilaaksoissa
Taitto: Elina Korpioho. Paino: Botnia Print, 2014
Mediakortti <http://keski-pohjanmaa.proagria.fi>
Tilaushinta 20 euroa ISSN 1795-7516
Ilmoitusmyynti: Mainosseppo/Seppo Laitila, p. 0400 954 747, ilmoitukset.kp@proagria.fi
Kannen kuva: Elisa Karhula

Tiedotuslehden 30 v. taipaleelta

Kun Keski-Pohjanmaan Maatalouskeskus vuonna 1985 saatiin taas 15 vuoden tauon jälkeen itsenäiseksi, alkoi välittömästi oman tiedotuslehden suunnittelu. Mallia otettiin muilta maatalouskeskuksilta, joilla kaikilla oli siihen aikaan oma tiedotuslehensä. Tiedotuslehtien muoto oli yleensä tabloidikokoinen sanomalehti, joka ilmestyi 2-4 kertaa vuodessa. Nimikirjo oli valtava.

Nimikeskustelua

Meilläkin päädyttiin sanomalehtityyppiin ja neljään ilmestymiskertaan. Lehden nimestä järjestettiin nimikilpailuja pariinkin otteeseen, mutta vaikka ehdotuksia tuli paljon, en esittänyt maatalouskeskuksen hallitukselle muuta nimeä kuin Keski-Pohjanmaan Maatalouskeskuksen Tiedotuslehti. Perusteluna oli se, että maataloilijoille iso joukko erinimisiä ammattilehtiä eikä meidän mielestäni kannattanut pyrkiä sekoittamaan niiden joukkoon. Sama perustelu koski lehden ulkoasua. Katsoin, että meidän ei kannattanut yrittää kilpailla lehden painoosassa varakkaiden firmojen kiiltävien asiakaslehtien kanssa. Koin joskus valtakunnan tasolta vähän painostustakin vetävemmän nimen ja ulkoasun kehittämiseksi, mutta pidimme päämme, koska nimi kertoi heti sen, mistä oli kysymys ja ulkoasu erotti meidät mainoslehdistä.

Lehden tavoite ja toteutuminen

Lehden tavoitteena oli toisaalta ajankohtaisen tiedon levittäminen mahdollisimman monelle tiedon tarvitsijalle ja toisaalta maatalouskeskuksen toiminnan, tuotteiden ja henkilökunnan tunnetuksi tekeminen. Ponnistus oli pienelle maatalouskeskukselle aika kova. Kokemusta lehden toimittamisesta ei ollut eikä lehtikirjoitusten laatiminenkaan ollut kovin monelle ennestään tutua. Harvassa olivat vapaaehtoiset kirjoittajat ja moni taisi tuntea painostusta työnantajan taholta, kun kirjoituksia lehteen piti saada. Vähitellen kuitenkin kokemusta karttui ja pahin kirjoituskammo useimmilta väheni. Muutama neuvoja taisi ihan tarjotakin aiheuttaa lehteen.

Lehti on aina ollut hyvin luettu. Lehtijutun jälkeen on yleensä asianomaista neuvontaa kysel-

ty tavallista enemmän ja jutun kirjoittaja on tullut maakunnassa tutuksi. Alusta asti pidin tärkeänä, että myös kirjoittajan kuva esiintyy jutun yhteydessä. Uskoin, että uuteenkin neuvojaan on helpompi ottaa yhteyttä, jos on nähnyt edes hänen kuvansa lehdessä. Mielestäni lehti on tässä asiassa onnistunut hyvin.

Lukijakyselyn tuloksia

Vuonna 2004 tehtiin maatalouskeskusten tiedotuslehdistä valtakunnallinen lukijakysely. Tämän lehden lukijoilta saatiin 72 vastausta. Vastausten perusteella lehtemme pärjasi valtakunnallisessa vertailussa erinomaisesti. Lehden tunti ja sitä luki säännöllisesti 73,2 % vastanneista (valtakunnallinen keskiarvo 60,0 %). Lähes koko lehden luki 31,3 % vastanneista (valtak. 24,1 %) ja kaikki lehdet säilytti 38,2 % (valtak. 33,1 %).

Yli kolmannes, eli 34,3 % halusi, että lehti ilmestyisi useammin kuin neljästi vuodessa (valtak. 26,2 %). Erittäin tyytyväisiä lehteen oli 22,4 % (valtak. 13,1 %). Työn kannalta tärkeää tietoa ilmoitti saavansa tästä lehdestä 53,8 % vastanneista, tämä oli valtakunnan paras tulos. Ulkoasuun oli erittäin tyytyväisiä 38,5 %, mikä oli valtakunnan kakkossija.

Parantamisen varaa kuitenkin vielä oli. Vastaajat toivoivat enemmän tilaesittelyjä ja erilaisia ratkaisuja aivan tavallisille tiloille. Myös tulevaisuusuntatuneita juttuja toivottiin lisää. Erytisesti haluttiin EU-tietoa ja ohjeita tilasta luopumiseen ja sukupolvenvaihdoksiin. Erilaisista määräpäivistä toivottiin myös selkeitä muistilistoja.

Keskustelua hallituksessa

Myös hallituksen sisällä keskusteltiin usein lehdessä ja sen tarpeellisuudesta. Väliillä oli esillä erilaisia vaihtoehtoja yhteisestä lehdessä joko kaikkien maatalouskeskusten tai naapurikeskusten kanssa. Omaan lehteen päätti kuitenkin kuitenkin aina satsata, vaikka se kieltämättä sitoi paljon resursseja. Parhaana tunnustuksena ja kannustuksena hallituksen taholta muistan arvion, jonka mukaan lehti on paras tietolähde alueen viljelijälle sen takia, että lehteen on valmiiksi seuloitu alueelle tärkeimmät asiat ja

ne on valmiiksi sovellettu alueen tuotantorakenteeseen. Näin ollen viljelijältä säästyy aikaa ja vaivaa, kun vastaavia tietoja ei tarvitse haalia sirpaletietona muista lehdistä. Lisäksi juttuja pidettiin luotettavina ja oikea-aikaisina.

Tasapuolisuuskysymys

Lehdellä, kuten koko järjestölläkin on aina ollut hyviä yhteistyökumppaneita. Puolueettoman neuvontajärjestön on ollut luonnollisesti tärkeä huolehtia eri yhteistyökumppaneiden tasapuolisesta kohtelusta lehdessä. Ymmärrettävää on, että maatalouden tuotantovälineitä myyvät ja maataloustuotteita ostavat liikelaitokset ovat olleet halukkaita näkymään paitsi mainoksissa, myös lehden toimituksellisessa sisällössä. Näistä jutuista lehti on saanut sisältönsä erinomaista lisää. Keskenään kilpailevat liikkeet ovat kuitenkin pitäneet sopivaa painetta yllä, että mitään osapuolta ei lehdessä ole saanut suosia. Tämä on vaatinut päätoimittajalta erityistä tarkkaavaisuutta.

Henkilöitä

Keskeisimmän vastuun lehdessä ovat kantaneet toimitussihteerit, joina pisimpään ovat toimineet alkuaikojen **Erkki Riihimäki** ja nykyisinkin lehteä toimittava **Ritva-Liisa Nisula**. Pitkäaikaisia avustajia olivat Valion AIV-konsulentti **Toivo Tikkanen** ja Kemiran konsulentti **Mauri Takalo-**

Parhaana tunnustuksena ja kannustuksena hallituksen taholta muistan arvion, jonka mukaan lehti on paras tietolähde alueen viljelijälle sen takia, että lehteen on valmiiksi seuloitu alueelle tärkeimmät asiat ja ne on valmiiksi sovellettu alueen tuotantorakenteeseen.

Kippola. Oman panoksensa lehdelle antoi alkuaikoina karjalatouskonsulentti **Martta Meriläinen** mainioilla pakinoillaan. Viime aikoina ehkä eniten keskustelua on saanut aikaan talousjohtamisen erityisasiantuntija **Heikki Ojala** räväköillä nostoillaan maatalojen kannattavuusasioista. Suuren työn lehdessä hyväksi ovat tehneet myös ProAgrian neuvonta-alavastaavat niin talous-, kotieläin-, kasvinviljely-, luomu-, kalatalous-, kotitalous- kuin järjestöpuoleltakin. Ilman heidän koordinoitua lehti ei koskaan olisi saavuttanut sitä ammatillisesti arvostettua asemaa, joka sillä tänä päivänä on.

Jatkuvaa menestystä toivottaen

Tapio Kurki
päätoimittaja EVP

Tiedotuslehden nimiehdotuksia vuosien varrelta

Kissankellomailta
- Tietoa Maaväelle
Kissankellomailta
- Maaväen Ajankohtaiset
Kissankello
Maito-Kello
Vellikello
Kellokorva
Kellokas
Tieto Tuottamaan
Tieto Ja Taito, Tietoa Ja Taitoa
Tiedosta Tekoihin

Ke-Po-Ma
Hyvät Näkymät/Neuvot
Heinäkenkä
Sipu Ja Niittu
Jyvänen
K-P:n Uutis-Ankka
Jokilaaksojen Voima
Jokilaaksojen Tieto
Maitomaakunnan Neuvo
Maitomaakunnan Kasvu
Maitomaakunta
Meidän Maakunta/Maaseutu

Tietolaari, Tieto Laari
Tiedonjyvä, Tiedon Jyvä
Tietovaltti
Tonkka-Tiimi
Tuote-Tiimi
Maito-Kaari
Tonkka-Posti
Hinkki-Posti
Lypsy-Vainio
Lakeuden Ääni
Maasuko Uus
Pelloilta Ja Kotipihoilta

Maakuntaviesti
Keski-Pohjalaiset
Tietotiimi
Maalaismaisema
Maalta Ja Muualta
Me Maalaiset
Sanoista Tekoihin
Taitava Talonpoika
Pellonlaidalta
Maaseutulainen
Maaseutusanomat
Talonpojan Viesti

Lisätieto(Ja)
Maaseutuviesti
Peruslohkoilta
Kasvuloiskoilta
Osaava Maaseutu
Mittakäppi
Tryskä
Puimakone
Vakka
Riihi
Maken Sanomat
Maaseutu Info

Viljelijätieto
Ajanhermo
Virtain Varrelta
Vainion Laidalta
Savisaapas
Tienviitta
Kiikari
Aari
Harava

Pitäisi tehdä lehti!

Tiedotuslehti ilmestyy, ja aika pian, muistutti päätoimittaja Tapio uutta viestintäpäällikköä tammikuussa 2004. Onneksi edeltäjäni Tiinan ja edeltäjäni edeltäjän Erkin kansioista löytyi viitteitä siitä, miten tässä talossa on ollut tapana lehteä tehdä. Oli kirjoituskoneella tehtyjä sisältösuunnitelmia, palstajakoon leikattuja ja liimattuja, siis saksilla ja liimalla, taittomalleja, diakuvia kehysissä ja paperikuvia kansioissa, piirroksia ja piirtoheitinkalvoja sekä faksinumerolistoja ilmoittajille aineistopäivämuistutuksia varten. Sisältösuunnitelmasta selvisi, että kaikki kirjoittavat, joille juttuaiheen antaa. Väri- ja mustavalkoisista paperikuvista huomasin, että kamera on ollut aika monella mukana tiloilla ja pelloilla. Ja Erkin taittotyylissä hoksasin, miten on ollut tapana taittaa.

Eipä ole lehdenteko kymmenessä vuodessa periaatteellakaan muuttunut. Tekniikka sen sijaan on kehittynyt valtavasti. Tämänkin lehden jutut, kuvat, graafit ja ilmoitusaineisto siirtyivät sähköpostilla taittajalle. Hänen tehtävänsä on nostella tekstinkäsittelyohjelmalla tehdyt jutut sivuille eli käsittellä ne taitto-ohjelmassa lehden ulkonäköä ja taittopohjaa vastaavaksi sekä lisätä kuvat ja ilmoitukset. Toimitussihteerin tai -päällikön vastaa siitä, että kaikki lehteen tarkoitettu aineisto on lehdessä ja että lehti on julkaisukuntoinen ja -tasoinen. Ja että se ilmestyy ajallaan.

Aineistopäivän äikänopeksi

Sisältöluonnoksen mukaisia juttuja tippuu kirjoittajilta sähköpostiini aineistopäivän kahta puolta, toiset ovat aina ajoissa, toiset aina myöhässä. Kun aineisto on kasassa, aloitan juttujen toimittamisen. Luen kaikki jutut, valitsen kaikki kuvat ja etsin sopivat piirroksat. Olen kuin äidinkielenopettaja, joka korjaa aineita, laittaa pilkut paikoilleen ja oikoo sanajärjestykset. Juttuja lukiessa syntyy mielikuva siitä, miltä tämän jutun pitäisi lehdessä näyttää, mihin yhtey-

teen sen sijoitan ja minkälainen kuvitus asiayhteyteen sopii. Samalla kun etenen juttujen toimittamisessa, muotoutuu lehti ajatuksissani sivu ja aukeama kerrallaan.

Juttujen toimittaminen sivistää ja viisastuttaa. Kun on lukenut kaikki jutut vähintään kolmeen kertaan, ensimmäisen kerran toimitusvaiheessa, toisen kerran taittovaiheessa ja kolmannen kerran oikoluvussa ennen painoa, on jo sisistännytkin lukemansa asian. Monesti olen ihailen ajatellut, että on meillä asiantuntevaa ja taitavaa väkeä. Osaavat ilmaista asiat selkeästi, osaavat kertoa oleellisen tiiviisti ja asettelevat sanansa toisinaan jopa hauskaasti.

Mahtuu, ei mahdu

Lehdessä on tietty määrä sivuja ja ne täytetään käytettävissä olevalla materiaalilla. Tabloidimallisen lehden sivut ovat neljällä jaolliset, joten jos juttua piisaa 14 sivulle, pitää lehteä tiivistää 12-sivuseksi tai kehittää lisää asiaa kahdelle sivulle. Lehden sivumäärä on yleensä vakio, joten sisältösuunnitelman mukaisten juttujen ja kuvien sijoittelusta lehteen syntyy näppäintuma. Ilmoitusten määränkin voi arvioida melko hyvin. Aika ajoin käy niin, että kirjoittajilla juttua riittää, eikä ohjeeksi annettu yhden aanelosen juttumitta riitä millään. Lehteen ajateltu juttutila loppuu käteilyssä ja asia pitäisi kuitenkin saada sinne mahtumaan. Toimitussihteerin epäkiitollista työtä on silloin lyhentää juttua niin, että asia säilyy, mutta teksti lyhenee. Onpa joskus käynyt niinkin, että kirjoittajakaan ei ole huomannut juttunsa toimituksellista käsittelyä. Päinvastaisestakin on kokemusta.

Päätoimittajan puoleen käännetään silloin, kun lehdestä tulee sanomista. Yleensä juttujen sisältöön liittyvää sanomista lukijoilta. Toimituspäällikköä lähestytään oman väen palautteella. Ettei nyt mennyt putkeen se, miten laitoin asian lehteen. Palaute on artikkeleja kirjoittaville sekä lehteä tekeville arvokas asia. Sen pohjalta

voimme yhdessä tehdä paremmin lukijoita ja ilmoittajia palvelevaa lehteä.

Laitetaanko ilmoitus?

Oletteko panneet merkille, miten hienoja nykyiset maatalousalan ilmoitukset ovat? Niissä on ajatusta ja asiaa. Ja ne sopivat hyvin neuvonnallisten teemojen joukkoon. Ilmoittajat ovat vuosi toisensa jälkeen katsoneet Tiedotuslehden julkaisuksi, johon haluavat ilmoituksensa laittaa. Ilmoittajien toiveita sijoituspaikasta olen pyrkinyt parhaani mukaan täyttämään. Joskus vain ilmoituksen koko tai muoto vaikuttaa niin, että vaihtoehtoja sijoittelulle on vähän. Tiedotuslehti painetaan Suomen nykyaikaisimmassa painossa, jonka painojälki mahdollistaa pienetkin yksityiskohdat ilmoituksissa. Eikä painolaatu haittaa muutakaan lehden sisältöä.

Kiitos teille!

ProAgria Keski-Pohjanmaan Tiedotuslehteä on nyt tehty 30 vuotta. Erityiset kiitokset lehteä vuosien varrella tehneille toimittajille **Erkki Riihimäelle** ja **Tiina Ketolalle**. Kiitos taitaville, joustaville ja luoville luottotaittajillemme **Sari Korhille** ja **Elina Korpihölle** Keski-Pohjanmaan Kirjapainossa, Art-Printissä sekä Lönnbergillä. Kiitos **Aarno Mäki-Leppilammelle** ja **Timo Karkialle** Art-Printissä ja Lönnbergillä siitä, että lehteä on voitu hyvässä yhteistyössä tehdä ja painaa. Suuret kiitokset päätoimittaja evp. **Tapio Kurjelle**, jonka lehtilinjaukset ovat olleet jäməköitä ja pääkirjoitukset tulleet aina ajallaan sekä nykyiselle päätoimittajalle **Jyrki Haloselle**. Lämpimät kiitokset kaikille omaan lehteemme kirjoittaneille, kuvanneille ja piirtäneille, ilman teitä lehden sivut ammottaisivat tyhjyyttään. Suurkiitos ilmoittajillemme ja **Mainos-Seppo Laitilalle**. Hienoa että olette kaikki nämä vuodet olleet mukana. Ja kaikkein suurimmat kiitokset lukijoillemme, teille me tätä lehteä teemme!

Ritva-Liisa Nisula

Kiitämme yhteistyöstä ja onnittelemme 30-vuotiaasta ProAgrian tiedotuslehteä!

Syksyllä alkaviin koulutuksiin ennättää vielä hakea!

kpedu Keski-Pohjanmaan ammattiopisto & aikuiskoulutus Luonnonvara-ala, www.kpedu.fi

HUOLTO JA VARAOSAT LIINAMAA

KONEHUOLTO PAAVO LIINAMAA OY

Puh. 0400-385 839, Sahantie 74 85500 Nivala, www.konehuoltoiinamaa.fi

LUOTETTAVAA JA TEHOKASTA SALAOJAURAKOINTIA

MARKKU MYNTTI KY

Someronkyläntie 681, Alavieska
Puh. 0400 890 469 ja 0400 685 291

• kaivinkonetyöt • salaojitukset

www.demeca.fi

DEMECA

SUOMALAISTA LAATUA TILALLE

PARHAAN PALAVERIN PAIKKA

Kalajoki Resort on Pohjanmaan inspiroivin kokous- ja työhyvinvointipaikka. Hiekkasärkkien ykköskohde palvelee kattavasti 10-300 hengen kokouksia huikeissa merimaisemissa. Räätelöimme kaiken valmiiksi - kysy myös työhyvinvointipalveluja. Tervetuloa!

Kahden päivän kylpyläkokous alk. 99 €/hlö

- Kokoustila ja -välineet 2 päiväksi
- Majoitus 2hh huoneessa, Hyvän olon aamiainen
- 2 x kokouslounas, 2 x kahvi ja kahvileipä
- Kylpylä SaniFanin ja uimahallin vapaa käyttö

KALAJOKI
resort

KYLPYLÄHOTELLI SANI | KYLPYLÄ SANIFANI | TOP CAMPING

Jukupolku 5, 85100 KALAJOKI, p. 08 4692 500, www.kalajokiresort.fi

Heikki Pellon pientareella

Normivuosi

Ei voi valittaa, vaikka olisihan se saanut sen yhden 30 mm sateen heinäkuulle satuttaa.

Viljelyssä tänä vuonna siemenohraa 19 hehtaaria, siementimoteita 11 hehtaaria ja kesantoa 2 ha. Kasvukausi oli lämpösummaltaan ilman tarkkaa mittausta pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella, pari viikkoa keskiarvoa edellä, eli 1000 asteen lämpösumma saavutettiin jo 15.8.

Sademäärä oli toiseksi alhaisin, 150 millillä (170 mm v. 2013), josta 30 millia on tullut vasta elokuussa. Kylvöjen jälkeen oli tosi kuivaa ja silloin itämättä jääneet siemenet itivät vasta kun sateet tulivat, heinäkuun puolivälissä. Onneksi pohjamaassa oli sen verran kosteutta edellisiltä vuosilta, että kasvustot kehittyivät normaalisti. Jos sateet olisivat viivästyneet, olisi sato jäänyt huomattavasti pienemmäksi.

Vaikka sadanta jäi 120 milliin ennen elokuuta, ei se juuri haitannut, koska olin kylvänyt hyvin myöhään. Kasvustot eivät kärsineet kuivuudesta kovimpien helteiden aikaan, koska kasvustot eivät olleet silloin vielä tähtäällä. Vedenkulutuskin on suurinta haihdunnan takia, kun kasvustot ovat täyspitkiä. Toki viljelykierron maata parantavaa sekä säätösalaajakajavojen (joita on 26 ha:lla) vesitaloutta lisäävää vaikutusta ei sovi unohtaa.

Kylvöt

Ohran kylvöt tapahtuivat reilusti normaalia myöhemmin, eli 11.6. urakoitua käyttäen sisältäen lautasäestyksen kahteen kertaan ja kylvön nelimetrisellä Rapidilla. Edellisvuonna lopetetut nurmet kynnettiin pääosin keväällä. Syynä myöhäiseen kylvöön oli tilusvaihdon aiheuttama lohkojen yhdistäminen ja salaojitus, jonka aloitus hieman viivästyi.

Kylvätin ohran matalaan (3 cm) ja oraat lähtivät kohtuullisen nopeasti kasvuun (alle 7 vrk). Kuivaan kevääseen nähdessä siemenet itivät yllättävän tasaisesti, koska itämättömiä siemeniä ei jäänyt kuin kyntövakojen ja muiden epätasaisen alueiden pohjille. Tästä päätellen kylvösyvyys ei ollut liian matala.

Jyräyksen suoritin perinteisesti vasta oraisten tultua pintaan. Keskimäärin kylvin Einarohraa 255 kg/ha, eli 585 orasta/m² ja tähkiä oli vajaa 600 kpl/m². Timotein olin perustanut vuonna 2013 määrällä 4,4 kg/ha.

Typpeä annoin ohrille 86 kg/ha, josta tuli naudnan liete-lannassa 27 / 36 kg/ha (20 m³/ha syksyllä tai keväällä), jonka urakoitsija levitti pääsääntöisesti keväällä ja loput Yara Bella Sulfan salpietarista, jota käytin

keskimäärin 207 kg/ha. Timoteille typpimäärä oli 63 kg/ha, joka tuli NK 1:stä määrällä 295 kg/ha päivämäärällä 2.5.

Annoin fosforimäärän ohralle osin starttifosforina (P 5 kg/ha) ja loput naudnan liete-lannassa. Käytin hyödyksi fosforin karjanlantapoikkeusta. Fosforimääränä oli ohrilla 15 kg/ha ja nurmilla keskimäärin 4 kg/ha. Myös peltojen kaliumin puute tulee naudnan liete-lantaa käyttämällä hoidettua paremmin, sillä levitysmääräksi tuli ohrilla 58 kg/ha ja timoteilla 33 kg/ha. Karjanlantaa hyödyntämällä kasvustot ovatkin olleet satopotentiaaliltaan paljon paremmat.

Kasvinsuojelu

Rikkakasvit torjuin ohralta 4.7. seoksella Ariane S 1,6 l/ha + Moddus 0,15 l/ha. Lisäksi annoin Multiplea tai Gramitreliä 1,3 l/ha. Lisäkorrenvahvistusta ja tautiainetta en levittänyt, koska lippulehtivaiheen aikana oli 30 asteen helteet ja kylvö oli muutenkin myöhäinen. En halunnut pahentaa kasvuston stressiä enkä myöhentää puintaika.

Siementimotein ruiskutettiin urakoitsijalla rikkoja vastaan 22.5. Ariane S:llä (1,8 l/ha), samalla annoin lisäksi Multiplea 1,25 l/ha. Lakoa

torjuttiin 7.6. Moddus M:llä (0,8 l/ha), samalla meni Zoomia 1,25 l/ha. Käytin urakoitsijaa siennurmilla leveämmän työlevyden sekä GPS-ohjauksen takia. Kasvinsuojelun vaikutukset olivat molemmilla kasveilla hyvät.

Kasvustot

Kasvustot pysyivät erittäin hyvin pystyssä. Tuplalannoitukset päisteissä olivat osin laossa samoin kuin multaisimmat paikat n. 0,3 ha alalla. Lannoitustaso oli siten aika kohdillaan.

Kasvitauteja ei juuri näkynyt kasvukaudella, mutta puidessa huomasin tautien jylläävän pellossa. Tähtäköko on silti iso, sillä paikoitellen tähkissä oli yli 60 jyvää ja erittäin paljon oli yli 50 jyvän tähkiä. Ja jyväkokin vaikuttaa hyvältä tämänvuotiseksi. Kuivausurakoidut ohrat ovat olleet keskimäärin hehtolitrapainoltaan 61 kilon luokkaa ja omat näyttävät olevan (ilman punnitusta) 64 kilon tasoa. Viljelykierto, hivenravinteet ja oikea-aikainen kylvö varmistivat laadukkaan sadon ilman tautiaineitakin.

Kasvuston pituus oli hyvä (90 - 110 cm). Korrenkasvuvaiheen hyvän lämpösummakertymän (helle) ansiosta ohrat pystyivät kasvamaan pituutta, joka on hyvä asia sadonmuodostuksen kannalta. Jyvät täytyvät koko kasvin yhteyttämistuotteilla, ja jos kasvi on lyhyt, jää yhteyttämistuotteiden määrä vähäiseksi ja siten tähkän jyvät jäävät pieniksi ja lukumäärältään vähäisiksi.

Timoteilla tähkät olivat pitkistä aikaa pitkiä (8 vuoden tauon jälkeen), koska nurmille käytin vain väkilannoitetta, eikä karjan lantaa. Tästä eteenpäin nurmet lannoitetaan vain

väkilannoitteella, koska siemen muodostus tapahtuu alkukasvukaudella ja lannan typpi vapautuu vasta elokuun puolella.

Sato

Timotein puinti aloitettiin 17.8. ja lopetettiin 18.8. Kun työmiehset ajoivat puimuria, itse ajoin timoteita kuivaukseen ja kuivasin viljoja vieraille. Sadon laatu täyttäneen laatuvaatimukset erinomaisen hyvin ja määräkin vastaa isännän odotuksia, sillä arvioisin sadon olevan 559 kg/ha, mikä vastaa neljänneksi parasta satoratasoa. Typen satovasteen on erinomainen 8,9 kg/N-kg (toiseksi paras tulos), kun keskiarvo on 6,6.

Kasvustot olivat puintiin optimaalisia, koska puintikosteus oli 18 %. Oikean puintiajan valinta on timotein siemenviljelyn haastavin osuus. Siinä ollaan suuressa määrin puintikeleistä riippuvaisia, johtuen valmiiden timoteinsiemmenten varisemisherkyydestä.

Ohra puintiin 1.-4.9. Puintikosteus oli 20 - 25 %. Vihreitä siemeniä oli osin mukana, johtuen eriaikaisista itämisistä. Keskisadoksi muodostui 3 400 kg/ha, hehtolitrapainoksi 64 kg ja typen satovasteeksi 39 kg/N-kg. Typen satovaste on 20-vuotisen seurannan neljänneksi heikon, mutta satoon pitää olla tyytyväinen, kun sadanta on ollut vain 120 mm kasvukaudelle.

Loppuyhteenvedona voi todeta, että oli normivuosi. Suurimpana syynä oli se, ettei suurina ongelmia ollut ja se, että normaalisti jompikumpi sato onnistuu hyvin ja toinen ei niin hyvin.

Heikki Ojala

Puintikosteus oli elokuun alussa 20 - 25 %. Keskisadoksi muodostui 3 400 kg/ha, hehtolitrapainoksi 64 kg ja typen satovasteeksi 39 kg/N-kg. Sato on hyvä siihen nähden, että kasvukauden sadanta oli vain 120 mm.

Kuva: Heikki Ojala

Kuvat: Sirkku Koskela

Viherryttämisen kahden kasvin viljelyvaatimukseen löytyy lukuisia eri kasvivalintoja.

Viherryttäminen saattaa tuoda muutoksia tilan viljelykasvivalikoimaan

Ensi kesän viljeltäviä kasveja kannattaa miettiä tiloilla jo tämän syksyn aikana, sillä EU:n viherryttäminen edellyttää mm. viljelyn monipuolistamista. Lisäksi viherryttäminen edellyttää pysyvien nurmien säilyttämistä sekä ekologisen alan jättämistä. Viherryttämisestä maksetaan tukea vuosittain n. 70 e/ha.

Viljelyn monipuolistaminen

Tänä vuonna on ollut täydentävissä ehdoissa viljelykiertovaatimus. Tilalla on pitänyt olla viljelyssä vähintään kahta eri viljelykasvia tai yksi viljelykasvi ja yksi muu maatalousmaan hoito- tai käyttömuoto. Vähemmistökasvia on pitänyt olla ainastaan viisi aaria. Esimerkiksi 50 ha:n viljatilalla on voinut olla 49,95 ha ohraa ja 0,05 ha kauraa viljelyssä.

Ensi vuonna vähemmistökasvia tai vähemmistökasveja pitää olla vähintään 25 % pelto-alasta niillä tiloilla, joiden pitää monipuolistaa. Viljelyn monipuolistaminen tarkoittaa C2-tukialueella, että yli 10 ha:n tiloilla pitää viljellä vähintään kahta kasvia, pääkasvia saa olla enintään 75 % peltoalasta. Nurmitilat tietyin edellytyksin saavat vapautuksen viljelyn monipuolistamisesta. Vapautuksen viherryttämisestä voi saada, jos tilan pelloista vähin-

tään 75 % on nurmella eikä se muu kuin nurmiala ylitä 30 ha.

Pysyvät nurmet

Pysyvä nurmi koskee vain niitä tiloja, jotka v. 2013 ilmoittivat pysyvää laidunta ja/tai jotka v. 2015 ilmoittavat pysyvää nurmea.

Ekologinen ala

Ekologinen ala koskee vain Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan tiloja. Ekologista alaa ei tarvitse jättää C-tukialueella eli toimenpide ei koske keskipohjalaistiloja.

Luomutiloille kokonaan vapautus viherryttämisestä

Luomutilat saavat vapautuksen kaikista viherryttämisen vaatimuksista koko maassa.

Selvitä oman tilasi viherryttämistoimenpiteet

Kun mietitään ensi vuoden pellonkäyttöä maataloilla, kannattaa selvittää oman tilan viherryttämisvaatimukset.

Sirkku Koskela

Kasvintuotannon erityisasiantuntija

Suomen uuden ohjelmakauden ohjelmaluonnos on vielä komission käsittelyssä ja siihen tulee vielä joitakin pieniä muutoksia. Viherryttämisasiatkin vielä täsmentyvät mm. kasvilajiluettelolla.

Kasvinsuojelukoulutuksia ilman tenttiä lokakuussa 2014

ProAgria Keski-Pohjanmaa järjestää nk. vanhan mallin mukaisia (= ilman tenttiä) kasvinsuojeluaineiden käyttäjäkoulutuksia seuraavasti:

TO 2.10.2014, klo 9.30-13.45, KAUSTINEN, Evankelinen opisto, Opistontie 30, 6990 Kaustinen

TI 7.10.2014, klo 9.30-13.45, HIMANKA, Seurakuntakoti, Huhdantie 13, 68100 Himanka

TO 16.10.2014, klo 9.30-13.45, TOHOLAMPI, kunnanvirasto, Lampintie 5, 69300 Toholampi

Koulutuksen hinta tarjoiluineen ja materiaaleineen on 60 euroa/hlö (sis. alv 24 %), jos ilmoittautuminen on tehty 10 päivää ennen koulutustapahtumaa. Jälki-ilmoittautuneille hinta on 70 e/hlö. Kurssimaksu maksetaan paikan päällä käteisellä tai pankkikortilla.

Koulutuksiin ilmoittaudutaan ProAgria Keski-Pohjanmaahan puh. 020 747 3250 tai sähköpostilla ritva.karri@proagria.fi tai <https://keski-pohjanmaa.proagria.fi/> tapahtumat. Ilmoittautumisen yhteydessä kysytään tilatunnus, osoite ja puhelinnumero.

VUODEN 2015 ALUSTA KOULUTUS JA TUTKINTO (=TENTTI)

Ohjelmakaudella 2015-2020 ympäristötuen ehdoissa on enää yksi koulutusmuoto eli kasvinsuojelun edellyttämä koulutus ja tutkinto. Koulutus on vapaaehtoinen, mutta tentti on suoritettava.

Lisätietoja: Sirkku Koskela, p. 0400 137 124, sirkku.koskela@proagria.fi.

Maan viljavuus heikkenee

Kasvukauden ja sadonkorjuun jälkeen on taas aika miettiä mitä voisimme tehdä paremmin. Viljavuustutkimuksien tuloksia kerätään peltojen ravinnetilan seuraamiseksi viljelijän, neuvonnan ja tutkimuksen käyttöön. Tulosten mukaan maan viljavuus heikentyy edelleen.

Viljelysuunnitelman perustana on ajan tasalla oleva viljavuustutkimus. Nykyisin maanäytteiden ottoväli Suomessa on lähes viisi vuotta. Maatalouden ympäristöohjelman myötä monella tilalla on päädytty teettämään viljavuustutkimus ympäristötuen minimivaatimusten mukaisesti. Viljavuustutkimuksia tehdäänkin nykyisin vähemmän hehtaaria kohden kuin ennen EU-aikaa. Myös hivenmääritykset jäävät usein toteuttamatta. Eurofins Viljavuuspalvelu Oy on kerännyt ja ylläpitänyt valtakunnallisia tilastoja maaperän ravinnetilan kehityksestä Suomessa vuodesta 1955 lähtien. Tutkimuksien tulokset julkaistaan viisivuotiskausittain. Vertaamalla näitä jaksoja toisiinsa voidaan seurata maan viljavuuden kehitystä.

Happamuuden vähentäminen ja fosfori pääosassa

Vaikka maan keskimääräinen pH-luku on Suomessa keskimäärin 6,02, on kalkitustarvetta kuitenkin lähes joka toisen viljavuustutkimuksen perusteella. Viime vuosien heikot kalkitusolosuhteet ja niistä seurannut kalkitusmäärien raju väheneminen on lisännyt kalkitustarvetta pelloillamme. Tehokkain tapa parantaa maan kasvukykyä onkin huolehtia maan riittävästä kalkituksesta.

Viljelymaiden fosforipitoisuus kohosi viljavuustutkimuksen tulosten mukaan 1960-luvulta aina 2000-luvulle saakka. Maatalouden ympäristöohjelman vaikutus on nyt alkanut näkyä maan fosforiluvuissa. Tarkastelujaksolla 2006–2010 fosforiluvut olivat keskimäärin 12,3 mg/l. Vuosina 2011–2013 ne ovat olleet 11,6 mg/l. Fosforin tarve vaihtelee merkittävästi maalajeittain, joten pelkästään viljavuustutkimusten keskiarvolukujen valossa ei voida tehdä kovin suuria johtopäätöksiä fosforin riit-

Kuva: Eurofins Viljavuuspalvelu

Viljavuustutkimuksista kannattaa tilata nurmi-, vilja- tai perunapaketti, jotka pitävät sisällään mangaanin, kuparin ja sinkin määritykset. Perunapaketissa on myös boorimääritys, koska boori parantaa myös perunan sadon laatua ja määrää.

tävyydestä. Paras tapa on tilakohtainen fosforitilanteen analysointi pohjautuen riittävään maalajikohtaiseen maanäyttemäärään.

Rikkipitoisuudet laskussa

Rikki on välttämätön kasviravinne valkuaisaineiden ja siten myös erilaisten entsyymien muodostumiselle. Perussääntönä on, mitä enemmän kasvi ottaa typpeä, sitä enemmän se tarvitsee rikkiä. Ensimmäisenä rikin puutosoireet esiintyvät kasvin

nuorissa lehdissä. Peltojen rikkipitoisuus on laskenut 2000-luvulla selvästi. Kun vuosina 1996–2000 peltojen keskimääräinen rikkipitoisuus oli 31 mg/l, oli se vuosien 2011–2013 tuloksissa enää 15,6 mg/l. Ilmasta tulevan rikkilaskeuman vähenemisen myötä on myös peltojen rikkipitoisuus pienentynyt. Rikkiä tulee ilmasta maahan vuosittain enää noin kaksi kiloa hehtaarille. Typen tavoin rikki ei varastoidu maahan, vaan sitä tulee lisätä peltoon jatkuvasti. Rikin riittävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Hivenravinnepuutteet ovat edelleen yleisiä

Kasvi tarvitsee kasvaakseen 16 kasviravinnettä. Jokaisella ravinteella on oma tehtävänsä kasvissa, jota ei toisen ravinteen lisääminen korvaa. Siksi myös hivenravinteiden määrä maassa tulisi säännöllisesti selvittää. Mangaanilla on tärkeä rooli kasvin yhteyttämisessä ja se on kasvien entsyymien aktivaattori. Mangaanin puutosoireet lisääntyvät, kun maan pH nousee yli 6,5:een. Viljavuuspalvelun mangaanitutkimuksista yli 50 % on punaisella, eli olivat viljavuusluokaltaan joko välttäviä tai sitä heikompia.

Sinkin puutetta esiintyy herkimmin keveillä hiekkamailla, turvemailla ja raskilla savimailla. Sinkki on mukana lähes kaikissa tuotantoeläinten elintoinnoissa, sen puutosoireet eläimillä ovat moninaisia, sinkki vaikuttaa mm. lisääntymiskykyyn.

Kuparin puutteessa olevan viljan väri on vaalea ja lehtien kärjet kellastuvat ja kiertyvät. Kuparin puutetta esiintyy yleisimmin karkeilla kivennäis- ja turvemailla. Eläimet tarvitsevat kuparia erilaisiin entsyymitoimintoihin ja energia-aineenvaihduntaan. Viljavuuspalveluun saapuneiden maanäytteiden mukaan maan sinkkituloksista yli 40 % ja kuparituloksista yli 25 % on viljavuusluokassa huono-välttävä.

Keski-Pohjanmaallakin kalkitus- ja lisälannoitus-tarvetta riittää

Keski-Pohjanmaalta Viljavuuspalveluun saapuneiden näytteiden mukaan joka toinen maanäyte edustaa lohkoa, jossa on kalkitustarvetta. Vahvana maidontuotantoalueena Keski-Pohjanmaan peltoja tulisikin kalkita ahkerasti, sillä nurmi hyödyntää kalkkia tehokkaasti ja antaa hyvän satovasteen.

Keski-Pohjanmaan ProAgrian alueen fosforitutkimuksista yli 36 % on punaisella, eli on viljavuusluokaltaan välttävä tai heikompi. Fosforin riittävyyteen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota, vaikka alueen tiloilla monella onkin runsaasti karjanlantaa käytettävissään.

Hivenravinteista Keski-Pohjanmaalla erityisesti mangaani on suuri haaste. Mangaaninäytteistä yli 63 % on viljavuusluokassa välttävä tai heikompi. Kuparin osalta vastaava luku on 35 % ja sinkin 13 %. Mangaanin lisälannoitukseen kannattaa siis panostaa. Jos lohkon pH on yli 6,5, tulee mangaanilannoitus antaa lehtilannoitteena.

Janne Mäkilalli
Eurofins Viljavuuspalvelu Oy

Kasviravinneanalyysin kertomaa

Megalab-kasviravinneanalyysijä on tehty muutaman vuoden ajan eri kasvien lehdistä. Lehtien ravinnepitoisuus mitataan kasvukaudella. Kasvianalyysin tekoajankohta vaihtelee kasveittain. Esimerkiksi viljoilla lehtinäytteitä voi ottaa lippulehdelle saakka, nurmesta näyte otetaan nurmen ollessa 15-30 cm:n mittaista ja perunasta ennen kukkanappujen muodostumista. Analyysit tehdään Mik-

kelissä Eurofins Viljavuuspalvelussa.

Johtopäätöksiä nurmen kasviravinne-analyysistä

Keski- ja Pohjois-Suomen ensimmäisen sadon nurmissa kaliumin puute oli selvästi yleisin (80 %) ravinnepuutos. Ensi kasvukaudelle kannattaakin varata K-pitoiset lannoitteet myös liete-lannan täydennykseen. Toiseksi

yleisin ravinnepuute oli mangaanin puute (76 %). Ensi vuoden lannoitteeksi voidaan valita Hiven Y-lannoitteita niille lohkoille, joille ei käytetä karjanlantaa. Yksi hyvä vaihtoehto mangaanilannoitukselle on lehtilannoitus keväällä kasvun alettua YaraVita MantracPro:lla 1 l/ha.

Typen, rikin ja fosforin puute oli näytteissä kolmanneksi yleisin ravinnepuute (56-60 %). Yksiselitteisinä syinä ovat alilannoitus

ja fosforittomien lannoitteiden käyttö. Näyttää siltä, että nurmi ei saa hyödynnettyä karjanlannan fosforia ainakaan ensimmäisessä sadossa. Keväällä lannoitteeksi NPK-lannoite mahdollisuuksien mukaan ainakin lohkoille, joille ei tule karjanlantaa. Jos tilalla on omasta kasvustosta tehty kasviravinneanalyysi, tuloksista kannattaa laskea itse typpi: rikki-suhde, optimi on 10-11, ≥ 12 lieviä rikin puute, \geq

13 vakava rikin puute. Kaikista tutkituista näytteistä lieviä puutos oli 13 %:lla, vakava 38 %:lla. Nurmi hyötyy typpi + rikki -lannoitteista, jotka parantavat sadon määrää ja valkuaispitoisuutta. YaraVita Thiotrac 300 -lehtilannoite, joka ruiskutetaan kasvustoon 4 vk ennen jokaista sadonkorjuuta 5 (-10) l/ha, sopii akuuttiin rikin puutteeseen.

Sirkku Koskela

➔ Säilörehukartoitus kattaa rehuntuotannon kokonaisuutena

➔ Investoiville tiloille säilörehun tuotantosuunnittelu

Kuva: Ritva-Liisa Nisula

Säilörehukartoitus kattaa tilan säilörehun tuotantoon kokonaisuutena. Pellolla tehtävien nurmihavaintojen lisäksi käydään läpi säilörehun korjuun ja säilönnän aikaisia tapahtumia. Kartoituksessa etsitään oleellimmat säilörehuun liittyvät ongelmat ja riskit sekä tehdään käytännön suunnitelma havaittujen asioiden parantamiseksi.

ProAgrian Nurmipalvelut

Tulosta säilörehun laatua parantamalla ja satotaso nostamalla

ProAgrian Ruokinnanohjaus-palvelujen kautta kerättyjen rehun kulutustietojen mukaan 48 % lypsylehmien syömästä kuiva-aineesta tulee säilörehusta, hiehoilla 78 %. Säilörehun laadulla ja sadon määrällä on merkittävä vaikutus maidontuotannon tulokseen.

Säilörehun ruokinnallinen ja säilönnällinen laatu vaikuttavat siihen, paljonko tarvitaan täydennysrehuja sekä mikä on niiden kustannusvaikutus. Tuotantokustannusten hallinnassa tärkein yksittäinen tekijä on satotaso, sillä sadon kasvaessa kustannukset yksikköä kohden pienenevät.

ProAgrian Lohkotietopankin tietojen mukaan satotasoerot ovat merkittäviä tilojen välillä. Ruokinnan kannattavuuden parantaminen on mahdollista satotaso nostamalla ja tuotantopanosten käyttöä tehostamalla.

Säilörehukartoitus ja kasvustohavainnot

Nurmihavainnoista saadaan arvokasta tietoa säilörehun mää-

rästä ja laadusta. Kasvustohavaintoja voidaan tehdä nurmilla koko kasvukauden ajan. Havaintokierroksella pohditaan yrittäjän kanssa jo tehtyjen valintojen toteutumista, kuten kylvetyin nurmiseoksen todellista seossuhdetta pelto-olosuhteissa eri satoerissä. Kasvuston värin, juuriston, maan rakenteen ja analyysitulosten perusteella arvioidaan ravinteiden käyttöä. Kylvötekniikkaa verrataan toteutuneeseen tiheyteen ja arvioidaan täydennyskylvön tarvetta laadun ja määrän näkökulmasta.

Havaintojen pohjalta mietitään nykyistä perustamis- ja viljelytapaa sekä säilörehun korjuun onnistumista. Nurmihavainnot antavat ruokinnan suunnittelun mahdollisiin ongelmiin tarkempaa näkemystä sekä ratkaisuja. Asiantuntijalta saa vertailutietoa ja uusia ideoita viljelyn sekä ruokinnan suunnittelun tueksi. Hyväksi on koettu myös nurmitemaiset benchmarking-pienryhmät (BM-pienryhmät). Ohjatuissa ryhmissä jaetaan nurmitietoa ja käytännön kokemuksia,

sekä vertaillaan ja haetaan yhdessä keinoja positiivisiin muutoksiin. ProAgrian BM-pienryhmät ovat kiinteä osa uusia Nurmipalveluja.

Säilörehukartoituksessa perehdytään tilan säilörehun tuotantoon kokonaisuutena. Pellolla tehtävien nurmihavaintojen lisäksi käydään läpi säilörehun korjuun ja säilönnän aikaisia tapahtumia. Kartoituksessa etsitään oleellimmat säilörehuun liittyvät ongelmat ja riskit sekä tehdään käytännön suunnitelma, miten tuotantoa voitaisiin kehittää nykyisestä. Säilörehukartoituksen jälkeen kehittämistyötä jatketaan ProAgrian Nurmipalvelujen avulla, joista yrittäjä voi valita tarpeitaan vastaavan kokonaisuuden.

Säilörehun tuotantosuunnittelu osaksi investoinnin suunnittelua

Monesti investoinnin yhteydessä voimat kuluvat rakentamiseen, eläinten hankintaan ja uusien toimintatapojen opet-

telemiseen. Säilörehutuotannon kehittämiseen ei enää jää paukkuja. Tärkeää on saada heti uuden navetan käyttöönotosta lähtien hyvälaatuista karkearehua kasvaneen tai kasvavan eläinmäärän tarpeisiin. Tästä syystä pellonkäytön ja säilörehun tuotannosuunnittelu tulisi olla osa investoinnin suunnittelua. Monilla kehittäville tiloilla eläinainees ja ruokinta ovat jo hyvässä kunnos-

sa, mutta säilörehun tuottaminen on tehotonta ja kallista. Nurmentuotannon satotaso ja sen tuottamisesta syntyneet kustannukset pitää ensin selvittää omassa yrityksessä, jotta säilörehun tuotantosuunnitteluun päästään käytännössä. Tässä auttaa ProAgria Nurmipalvelu -kokonaisuus.

Lisätietoja ProAgrian maidontuotannon asiantuntijoilta

ProAgria Nurmipalvelut

NURMITOIMINTA Yrittäjille, jotka haluavat varmistaa rehun oikea-aikaisen korjuun ja kaikille eläinryhmille riittävästi sopivaa rehua.

NURMITUOTTO Nurmituotto kannattaa valita, kun halutaan nostaa satotasoja ja korjata hyvälaatuista säilörehua eri eläinryhmien tarpeiden täyttämiseen.

NURMIKASVU Investoivan, investoivien sekä kehittävä tilan palvelukokonaisuus, joka räätälöidään sisällöltään ja laajuudeltaan asiakkaan tarpeen mukaiseksi.

Luonnonmukaisen tuotannon näkymiä

Ota yhteyttä:

Seija Roimela p. 040 847 9740
Jari Tikkanen p. 0400 162 147

Luonnonmukaisen tuotannon tulevaisuuteen vaikuttavat luomutuotteiden kysyntä ja uuden ohjelmakauden luomukorvausjärjestelmä, joka on myönteinen luonnonmukaisen

tuotannon kannalta. Ohjelmakaudella tavoitellaan 20 % luomupinta-alaa vuoteen 2020 mennessä. Luonnonmukaisen tuotannon lisäämisellä täytetään luomutuotteiden kysyntä.

Keski-Pohjanmaalla peltoista 11 % on luonnonmukaisessa tuotannossa. Viljelijöille tämä näkyy luomukorvauksen (entisen luomutuen) nousumisena.

Marjat ja vihannekset

Avomaavihannestuotantoa on Keski-Pohjanmaalla hyvin vähän. Ensi vuonna luonnonmu-

kainen avomaavihannestuotanto saa tukea 600 €/ha. Avomaavihannestuotannossa tuen osuus on pieni verrattuna pelton satotasoon. Tuen tarkoitus on ohjata tuottajia lisäämään luonnonmukaisen avomaavihannestuotannon tarjontaa markkinoilla.

Luonnonmukaisen marjantuotannon osalta varsinkin luomumansikkaa haluttaisiin ostaa tiloilta enemmän kuin nyt on tarjolla. Markkinointi tulee edulliseksi, koska asiakkaat noutavat mansikat suoraan tilalta. Luomumansikkaa hankkivat asiakkaat arvostavat puhtaita tuotanto-olosuhteita. He noutavat marjoja kauppaakin.

Öljykasvit

Peltokasveja myyntiin viljelevillä on monia vaihtoehtoja. Luonnonmukaisilla öljykasveilla on kysyntää valkuaisten vuoksi. Kevätrypsin tuholaisen ja pitkän kasvuajan vuoksi syysrypsin viljely kiinnostaa viljelijöitä. Syysrypsi kylvetään kesällä ja talvehtimisen jälkeen se lähtee keväällä nopeasti kasvuun. Rypsin hinta on edelleen kilpailukykyinen, vaikkakin sen hinta on tullut alaspäin huippulukemista. Syysrypsin viljelyssä oleellista on saada kylvö ilmavaan maahan. Kynnön jälkeen äestäyksiä niin vähän kuin mahdollista. Kylvö harjuihin parantaa talvehtimistä.

Kuva: Jari Tikkanen

Syysrypsin viljelyssä on oleellista saada maahan ilmava kylvöalusta talvehtimisen varmistamiseksi. Kalajoella Mikko Salmu esitteli 21.8.2014 pellonpiennartilaisuudessa kylvökoneen syysrypsinkylvövantaita. Harjut auttavat syysrypsin taimia talvehtimisessä.

Jari Tikkanen

Uusi opas luomunaudanlihan tuotantoon siirtyville

Luonnonmukaisen naudanlihan tuotannon hyvät toimintatavat

Luonnonmukaisen naudanlihan tuotannon hyvät toimintatavat -opas antaa perustiedot luomunaudanlihantuotannon käytännön toteutuksesta ja siitä, miten luomunaudanlihantuotantoon siirytään. Oppaan tavoitteena on varmistaa luomunaudanlihantuotannon kehittyminen ja antaa ohjeita eläinten hyvinvointiin ja kestävään tuotantoon. Opas sisältää myös eläinsuojelumääräyksiä ja täydentävien ehtojen kohtia. Oppaan rahoituksesta on vastannut maa- ja metsätalousministeriö.

Luomulihaa kysytään

Luonnonmukainen naudanlihan tuotanto on lisääntynyt erityisen voimakkaasti viime vuosina. Varsinkin emolehmitilat ovat nähneet luonnonmukaisen tuotannon toiminnallisesti ja taloudellisesti hyvänä vaihtoehtona. Emolehmiti-

loilla luomutuotantoon siirtyminen on mahdollista tehdä suhteellisen vähäisillä muutoksilla eläinten ruokintaan ja hoitoon, jos rakennusten tuotantoehdot täyttyvät.

Luomueläinten loppukasvatuspaikkoja kaivataan lisää

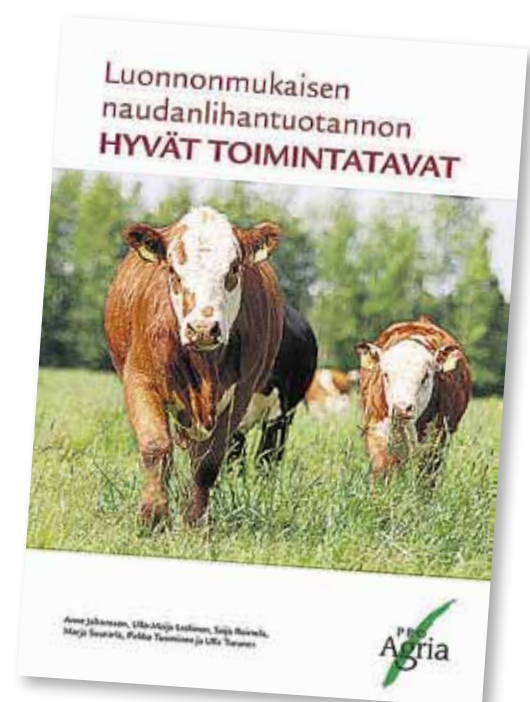
Luomupihvivasikoille ei ole tällä hetkellä riittävästi tarjolla loppukasvatuspaikkoja. Vielä huonompi tilanne on maitorotuisten lehmien vasikoilla. Näistä vain murto-osa lähtee ternivasikkana tai juoton jälkeen jatkokasvatukseen toiselle luomukotieläintilalle. Huomattava osa luomuvaskoista päätyy loppukasvatukseen tavanomaiseen tuotantoon. Luomuliha- ja lihan tuotannon tavoitteena on, että tulevaisuudessa nykyistä suurempi määrä

luomutiloille syntyneistä vasikoista kasvatetaan luomutuotantoon erikoistuneilla tiloilla.

Oppaan voi ladata osoitteesta: www.proagria.fi -> Ajankohtaista -> Luonnonmukaisen naudanlihan tuotannon hyvät toimintatavat -opas.

Naudanlihan tuotannon hyvistä toimintatavoista on aikaisemmin valmistunut Suomen Elintarviketeollisuusliiton ry:n ja Suomen Lihateollisuusyhdistyksen opas ”Lihantuotannon hyvät toimintatavat - Nautaketju”, joka löytyy ETL:n nettisivuilta www.etl.fi -> Julkaisut.

ProAgria Keskusten Liiton sarjassa on aikaisemmin ilmestynyt Luomusikatuotannon hyvät toimintatavat -opas, joka löytyy ProAgrian nettisivuilta osoitteesta: www.proagria.fi -> Toimialat -> Sikatalous -> Luomusikatuotannon hyvät toimintatavat -opas.

Lisätietoja: Seija Roimela

➔ Ruokinta-
suunnitelmat Liha
Osaamiskeskuksesta

➔ Härkäpapu sopii
sikojen ruokintaan

Kuva: MMM Mavi Martina Morzbäuchel

Tilaa asiantuntija käynnille,
kysy puhelimitse tai sähköpostitse:
ProAgria Liha Osaamiskeskuksen sika-
asiantuntijat Sini Perttilä, p. 040 167 9270,
sini.perttila@proagria.fi ja
Maija Yliaho, p. 040 529 0832,
maiya.yliaho@proagria.fi

Lihasioja ja porsaita ruokitaan halvimmin kotoisilla raaka-aineilla ja premiksillä. Ovr-ruokinnan ja vilja-tiivisteruokinnan kustannus lähentelee toisiaan. Puolitiivisteruokinta eroaa huomattavasti kalleudellaan.

Sikojen ruokinta uuden sadon mukaiseksi

Nyt on aika suunnitella sadon optimaalista käyttöä sikatilalla ja huomioida uuden sadon koostumus sikalan ruokintaan ja käytettäviin rehuihin. Uuden sadon myötä ruokintasuunnitelma ja arvot ruokintalaitteille on päivitettävä uusilla raaka-aineiden analysoiduilla koostumustiedoilla. Myös rehutehtaiden tarjolla olevat tuotteet päivitetään syksyllä, kun muutoksia tulee käyttömääriin ja seoksen koostumukseen. On aika kilpailuttaa rehut ja vertailla eri toimittajien rehuseosvaihtoehtoja, niiden hintoja ja sopivuutta sikojen ruokintaan. Tarvittaessa ProAgria sika-asiantuntija pyytää eri rehutoimittajilta tarjoukset ja vertailee ruokintavaihtoehtoja ja seokset monipuolisesti,

huomioiden sikalan käytännöt ja ruokintalaitteen toimivuuden. Ruokinnan tarkentamisella ja rehujen kilpailutuksella säästää rehukustannuksissa yleensä 5-20 €/rehutn.

Omien valkuaiskasvien käyttö

Kuinka paljon hernetä, härkäpapua tai rypsiuristetta voisi lisätä reseptiin, entä mikä tiiviste tai premix sopii parhaiten herneen kaveriksi seokseen? Tiivisteen hinnat ovat alhaisempia kuin viime keväänä. Omien valkuaiskasvien käyttö laskee hintaa merkittävästi vain rehuseoksissa, jossa valkuaismäärä on suuri, kuten porsaiden, imettävien emakoiden ja pien-

ten lihasikojen seoksissa. Härkäpapu ja herne vaativat rinnalleen erikoistiivisteiden tai rypsin seoksen aminohappotasapainon säilyttämiseksi, mutta kotoisista valkuaisrehuista saadaan helposti myös hyvin kasvattava rehuseos. Lisää härkäpavun käytöstä sikojen ruokinnassa: www.proagria.fi/sika.

Edullisin ruokintavaihtoehto riippuu raaka-aineiden hinnoista

Viime syksynä halvin ruokintamuoto oli lihasioille kotoisista komponenteista ja premiksistä rakennettu ruokinta ja emakoille sekä porsaille ovr-ruokin-

ta. Nyt lihasioja ja porsaita ruokitaan edelleen halvimmin kotoisilla raaka-aineilla ja premiksillä. Ovr-ruokinnan ja vilja-tiivisteruokinnan kustannus lähentelee toisiaan. Puolitiivisteruokinta eroaa huomattavasti kalleudellaan. Emakot ruokitetaan nyt edullisimmin ovr-ruokinnalla. Kuivaruokinnasta kotoisista komponenteista rakennettua ruokintaa edullisempi on vilja-tiivisteruokinta. Suuria tilakohtaisia eroja on raaka-aineiden hintaeroista ja tuotantokustannuksista johtuen.

Sikatilän ruokinnan suunnittelun tilaus

Netissä (www.proagria.fi/sika) olevalla kaavakkeella voi tilata

sähköisesti, nopeasti ja vaivattomasti ruokintasuunnitelman sikatilalle. Kaavakkeen lähettämisen jälkeen ProAgria Liha Osaamiskeskukseen asiantuntija ottaa yhteyttä tilalle. Sikatilän ruokinnan suunnittelupalvelu voidaan toteuttaa joko toimistotyönä ja sähköisesti netin kautta (sisältäen myös nettitai puhelinkeskustelun), tai tilakäyntinä. Tilakäynnillä arvioidaan ruokinnan toteutus ja onnistuminen sekä tarkastellaan sikalan muitakin toimintoja. Tilakäyntiin voi myös yhdistää eläinlääkärin, kasvintuotannon tai talousasiantuntijan käynnin. Teemme myös luomusiantuotannon ruokintasuunnitelmia ja annamme ohjeistusta luomutuotantoon siirtymässä.

Härkäpavun käyttö sikojen ruokinnassa

Härkäpavun valkuaispitoisuus on noin 30 prosenttia, onnistuessaan hyvin 36 - 38 %. Valkuaisen aminohappokoostumus vastaa herneen aminohappokoostumusta, valkuaisista ja aminohappoista on vain enemmän. Rikkipitoisia aminohappoja on niukasti suhteessa lyysiiniin ja siksi härkäpavun kans-

sa sopii rypsirohke tai -puriste, jotka sisältävät näitä enemmän. Härkäpapu vähentää seoksessa valkuaisrehun tai tiivisteiden määrää, mutta myös tarvittavan viljan määrää. Koska härkäpapu sitoo itse tyyppiä, lannoituskustannus on alhainen ja runsas tyyppi vaikutus ulottuu myös seuraavan vuoden viljasatoon. Pa-

vulla on erinomainen maanparannusvaikutus.

Härkäpapua voidaan käyttää myös seosviljana tai säilörehussa. Härkäpapu sikojen rehuseoksessa nostaa lihan pH-arvoa ja parantaa lihan teuraslaatua. Lisäksi härkäpapu parantaa lihan väriä. Kasvutulokset ovat olleet yhtä hyviä syötettä-

essä valkuaisrehuna härkäpapua tai soijaa. Härkäpapua voi käyttää käytännössä noin 10 % porsaiden ja pienten lihasikojen, 10 - 15 % emakoiden ja 20 - 25 % isojen lihasikojen rehuseosten energiamäärästä. Härkäpavun käyttöä rajoittaa sen heikko maittavuus suurina annoksina ja emakoille hedelmälli-

syttä heikentävät tekijät. Rehuseosten hintaa härkäpapu laskee noin 5-20 €/tn muiden valkuaisrehujen hinnoista riippuen.

Lisää härkäpavun käytöstä sikojen ruokinnassa: www.proagria.fi -> Sika tai Sika-asiantuntija Sini Perttilältä, sini.perttila@proagria.fi, p. 040 167 9270.

Rehun laatu ja määrä

Nurmen sato alkaa on säilötty silloihin, aumoihin ja paaleihin. Tämän hetkinen arvio on, että määrällisesti säilörehusta saatiin hyvä sato.

Säilörehun korjuussa tavoitteena on saada ravintosisällöltään hyvää karkearehua eri eläinryhmien tarpeisiin. Tärkein ravintoarvoa kuvaava tunnusluku on sulavuus. Mitä korkeampi sulavuus on, sitä enemmän lehmät syövät rehua ja tuottavat maitoa. Käymislaatu kuvaa säilörehun laatua ja säilönnältään hyvin onnistunut rehu on maistavaa, mikä lisää rehun syöntiä. Keskipohjalaisilla maitotiloilla peltoa on niukasti ja usein keskitytäänkin viljelemään pelkkää nurmea. Tilan väkirehut ovat ostossa. Hyvälaatuinen säilörehu vähentää ostorehujen määrää ja pienentää rehulaskua.

Se, hakeeko säilörehuun määrää vai laatua, riippuu mm. tilan peltoalasta, karjan tuotostasosta ja väkirehun hinnasta. Noin 9 000 kilon tuotostasoon pääsee 65 %:n säilörehun sulavuudella, kun matalaa sulavuutta täydennetään nostamalla väkirehumääriä. Kun keskituotos on 10 000 kg, säi-

löhun laadun tulee sulavuudeltaan olla vähintään 68 %. Kun lehmien päivittäinen maitomäärä on 33 kg, huonolaatuisella säilörehulla väkirehumäärät nousevat sen verran suuriksi, että riskit karjan terveydelle lisääntyvät. Lisävalkuaisen antaminen ei riitä paikkaamaan heikkoa D-arvoa.

Korjuuaika vaikuttaa kevätsadon säilörehun laatuun ja määrään

Korjuu- ja raaka-ainenäytteiden analyysien mukaan aikaisin rehuntekoon lähteneiden rehun laatu vastasi hyvin tavoitearvoja. Sulavuus oli 68-70 %, valkuainen 16-18 % sekä NDF-kuitu 530-560 g/kgka. Kesäkuussa nurmen kasvua hidastivat kylmät ilmat ja korjuuta viivästyttivät sateet. Korjuuta siirrettiin myös tarkoituksella juhannusviikolle, jotta satoa kertyisi enemmän. Myöhästy-

nyt korjuu antoi korkean kuiva-ainesadon, mutta 68 % sulavuuden tavoitteesta saatettiin joutua tinkimään.

Tutkimusten mukaan ensimmäisen niiton korjuuajan kohdalla on myös merkittävä vaikutus toisen sadon sulavuuteen ja satomäärään. Kun ensimmäinen sato korjataan aikaisin ja toisen sadon korjuussa ei pidetä niin suurta kiirettä, rehua kertyy määrällisesti runsaasti, mutta sulavuus pääsee laskemaan. Varsinkin eloperäisillä mailla kosteus aiheuttaa heinäkasvuston tyveen tautia ja alimpien lehtien lakastumista. Kertynyt kuollut massa nousee rehun joukkoon ja se laskee rehun ruokinnallista arvoa. Laadun vaihtelun pienentämiseksi toisen niiton laatua on seurattava yhtä aktiivisesti kuin ensimmäisenkin niiton. Kuluneena kesänä valveutunut rehuntekijä otti korjuuaikänäytteitä heinäkuussa pystyäkseen arvioimaan toisen sadon oikeaa korjuuajankohtaa.

Säilörehusta kolme satoa

Kolmas säilörehusato on mahdollista korjata, kun ensimmäinen sato korjataan riittävän ai-

kaisin. Kolmannen sadon muodostumiseen tarvitaan oikea lajikevalinta ja pellon hyvä ravinnetila. Kun nurmialalta otetaan kolme satoa, säilörehun laadusta saadaan tasainen ja ruokinnassa eri rehuerien laadun vaihtelut eivät ole suuria. Tunnusomaista on, että kolmas sato on sulavaa ja sisältää alle 500 g/kg kuiva-ainetta kuitua. Syötettäessä yksistään kolmatta satoa suuria väkirehumääriä kannattaa välttää, koska kuidusta voi tulla puutetta. Tutkimusten mukaan kolmannen sadon tuotantovaikutus ei ole niin hyvä, kuin mitä sulavuuden perusteella voisi olettaa.

Karjakompassilla vaihtoehtoisia ruokintaversioita

Ruokintasuunnittelun pohjana ovat tilan kaikkien säilörehuerien laatu tiedot. ProAgrian Ruokinnan ohjaus -palvelussa voi asiantuntijan kanssa laskea ruokintaa talousnäkökulmasta ja käyttää hyväksi suunnittelun tärkeitä lähtötietoja, tilakohtaisia maidon ja ostorehujen hintoja. Ruokinnan suunnittelun konkreettisiin hyöty on sen määrittäminen, millaisella re-

hustuksella maitolitrat tuotetaan edullisimmin. Karjakompassi-optimointiin tarvitaan tarkat lähtötiedot. Kotoisista rehuista, säilörehuista ja viljasta, tarvitaan edustavat rehunäytteet. Kivennäisruokinnan laskemiseksi rehuista määritetään myös kivennäispitoisuudet. Murske- ja kokoviljasäilörehusta kannattaa tutkituttaa tarkkelyspitoisuus, koska saateiset säät ovat viivästyttäneet korjuuta ja heikentäneet ruokinnallista arvoa.

Rehuja analysoivat Valion aluelaboratorio Seinäjoella, Sejlabin laboratorio Kauhajoella ja Eurofins Viljavuuspalvelu Mikkelissä. ProAgria tarjoaa asiakkaille myös rehujen näyteenottopalvelua. Lisätietoja ruokinnan ohjauspalvelusta antavat ProAgrian maidontuotannon asiantuntijat.

Anna-Riitta Leinonen

Maidontuotannon erityisasiantuntija

Kuva: Anna-Riitta Leinonen

10 000 kg:n keskituotokseen tarvitaan hyvälaatuista säilörehua, jolla turvataan lehmän maksimaalinen rehun syönti. Kun keskituotos on 10 000 kg, säilörehun laadun tulee sulavuudeltaan olla vähintään 68 %. Jos lehmien päivittäinen maitomäärä on 33 kg, huonolaatuisella säilörehulla väkirehumäärät nousevat sen verran suuriksi, että riskit karjan terveydelle lisääntyvät.

► Analysoidut rehunäytteet ruokinnan suunnittelun perusta

► Edustavia rehunäyte vaatii huolellisuutta

Kuva: Leena Hanni

Mitä suurempi syötettävä rehuvarasto on, sitä tärkeämpää on syötettävän erän säännöllinen analysointi. Säilörehun ottamista varastosta on mietittävä niin, että se myös edustaa rehusta otettua säilörehuanalyysia.

Ruoho rahaksi -rehunäytteet ruokinnan perusta

Syötettävän säilörehun kattava analysointi on ruokinnan suunnittelun perusta. Säilörehuanalyysin tulisi edustaa mahdollisimman hyvin syötettävää rehuerää. Kattavan säilörehuanalyysin saaminen voi olla haastavaa siiloista ja paaleista.

Siiloissa ei aina pystytä ottamaan analyysia eri rehukerroksista, joissa erilaisten lohkojen säilörehu on päällekkäin. Lisäksi säilörehun kuiva-ainepitoisuus vaihtelee kerroksittain. Myös siilon syöttämisen edessä voivat säilörehun ruokinnalliset arvot sekä kuiva-aine-

pitoisuus muuttua. Mitä suurempi syötettävä rehuvarasto on, sitä tärkeämpää on syötettävän erän säännöllinen analysointi. Säilörehun ottamista varastosta on mietittävä niin, että se myös edustaa rehusta otettua säilörehuanalyysia. Mikäli rehua syöttää siilosta pelkäs-

Agria KarjaKompassi		Ruokinnansuunnittelu					
Valitut eläinryhmät		Lehmät					
Optimointiperuste		Maitotuotto - rehuksustannus, €/lehmä/pv					
Eräkkö: Tuorepaino,	3 500	3 500		3 500		3 500	
	Sum kg	kg	Sum kg	kg	Sum kg	kg	kg
Nurmisäilörehu	2 616	2 616	2 357	2 357	2 146	2 146	
Vilja	3 107	491	3 007	650	2 915	770	
Kivennäinen	3 326	13	3 283	17	3 240	20	
Rypsi	3 500	158	3 500	197	3 500	236	
			Säilörehu Kuiva-aine 231	Säilörehu kuiva-aine 331	Säilörehu Kuiva-aine 431		

Kuiva-aineen muutoksen vaikutus yhden robotin tilalla seosrehureseptiin

tään ylemmästä kerroksesta, otetaan analyysinäytekien siel-

tä. Aumasta näyte kootaan tasisesti eri osista aumaa huomioiden auman koko ja muoto. Paalirehun kattava analysointi on myös haasteellista, koska syötettävän rehun laatu voi vaihdella paaleittain. Näyte tulisi ottaa mahdollisimman monesta paalista, jotta näytteestä saadaan edustava. Lisäksi säilörehun kuiva-ainepitoisuus vaihtelee paalissa myös kerroksittain.

Kuiva-ainepitoisuus syyniin

Säilörehun kuiva-aine syötettävässä erässä on kaikkein haasteellisin, mutta myös olennaisin asia säilörehun analysoinnissa.

Varsinkin seosrehuruokinnassa kuiva-ainepitoisuus vaikuttaa olennaisesti säilörehun painoon ja sitä kautta seosrehureseptiin. Oheisesta taulukosta jokainen suurin piirtein samalaista seosrehua tekevä tila voi laskea itse, kuinka paljon säilörehun kuiva-aineen muutos vaikuttaa euromääräisesti. Mikäli tila tekee samankokoisen seosrehuerän lehmille, ja säilörehun kuiva-aine muuttuu siilon edessä tai analyysi on huonosti otettu, 10 %:n kuiva-aineen muutoksen taloudellinen vaikutus on jo olennainen yhden robotin tilalla.

Jussi Vilppola

Ruokinnansuunnittelun nyrkkisääntö

Karjan ruokinta tulisi olla tuottavaa ja kustannustehokasta. Säilörehun laadulla on siinä suuri merkitys. Kotieläintiloilla eläinten ruokinta perustuu pääasiassa omalla tilalla tuotettuihin rehuihin ja niiden pohjalta tehtyihin ruokintasuunnitelmiin. Ruokintasuunnitelmasta saadaan tilakohtainen kun käytettävissä ovat tilan omat rehuanalyysit. Rehuanalyysi kertoo kotoisen nurmirehun käymislaadun, syönti-indeksin, koostumuksen ja rehuarvot.

Sisäruokintakauden voi suunnitella mahdollisimman tarkasti, jos saadut rehumäärät ovat

tiedossa. Ajankohtaisen tiedon avulla kotoisten rehujen täydennysoptimointi sekä oikeiden kivennäisten valinta onnistuu parhaiten. Säilörehuanalyysit ja säilörehun kivennäisanalyysit ovat hyvä apuväline, sillä kivennäiskoostumukset vaihtelevat apilapitoisilla ja varsinkin lannoittamattomilla säilörehuilla. Analyysien perusteella ruokintasuunnitelmasta saadaan ravinnetarpeiltaan oikea sekä taloudellisin ruokintamalli.

Katja Kellokoski

Hietalahti ja Pojat Oy

Toimitamme betonista

- TEOLLISUUSHALLIT
- MAATALOUSELEMENTIT
- VÄESTÖNSUOJAELEMENTIT
- ASUINRAKENNUKSET

Hietalahdentie 46, 69510 HALSUA
p. 06 - 860 5000 f. 06 - 860 5070

hp@halsua.fi

www.hietalahtijapojat.fi

KIVENNÄIS-
JA ERIKOISREHU-
KAMPANJA

MAAN PARHAISTA ANTIMISTA

Kun tilaat
500 kg

rakeisia kivennäisiä
ja erikoisrehuja* tai
1 000 kg jauheisia
kivennäisiä kerralla

Kaupun päälle
Thermoksen
termospullo

Vaihtoehtoisesti kampanjajäh-
nänstä 40 €:n alennus tonnilla
rakeissa kivennäisissä ja erikois-
rehuissa tai 20 €:n alennus tonnilla
jauheisissa kivennäisissä.
*Kampanja koskee myös erikois-
rehuja, jotka myydään 1 000 kg:n
lavoina (Tähti-Energiasä, Tähti-
Seleeni-E ja Tähti-ADE Vitamiini).
Kampanjaedun saat jokaisesta
500 kg:sta.

Kampanja voimassa
1.9.-31.10.

Lisätiedot kampanjasta
www.kinnusenmylly.fi

KINNUSEN
TÄHTI
REHUT

Myynti:
maatalouskaupat

Murrantie 2
91600 Utajärvi
p. 08 514 4700
www.kinnusenmylly.fi

Viljavuus- tutkimukset

Nyt!
Hivenravinnepaketti (Cu, Mn, Zn)
edullisesti!

Uudistetut analyysipaketit
- Peruna
- Sokerijuurikas
- Vihannes

Kylvösiementen itävyystutkimukset
vaivattomasti!

Uutuus!

DON-hometoksiinianalyysi riippu-
mattomasta laboratorionäytelmästä!

Kotimainen
asiantunteva palvelu!

Hortilab
AB
OY

Katso pätevyysalue www.finas.fi

Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPIÖ
06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

McCORMICK

Viimeisteltyä huippulaatua!

Täysin uusi X7-sarja
Innovaatiivista suunnittelua
huippumukavuudella ja -varustelulla.

X7.6 Tier4 Interim

Valmis kohtaamaan nyky-
ajan maatalouden haas-
teet uudella Pro Drive
-voimansiirrolla ja
Betapower-
moottoreilla.

Premire Cab-ohjaamo:
maksimaalista mukavuutta
ja käytön helppoutta.

Pro Drive: 40 vaihdetta ja
kuusi nopeusaluetta.

6,7-litrainen, 24-venttiilinen,
6-sylinterinen Betapower
Common Rail-
ruiskutuksella
täyttää Tier 4
-päästötasolla

X6 Tier4 Interim

111 ja 121-hevosvoimaiset 4,5 litran
Tier4-moottorit Power Plus-järjes-
telmällä, joka nostaa tehon 121 tai
133 hevosvoimaan.

G-Max

117-158 hv teholuokkien 6-sylinteri-
set turboahdetut BetaPower-teho-
psäät. Ajovoimanotto vakiona.

X50

Innovaatiivinen 3,4-litrainen 4-syl-
linterinen Perkins 854E-E34TA
turbo jälkijähdytyksellä.

GM

Ketterinä ja helppo-
käyttöisinä soveltuvat
monenlaisiin kiinteis-
to- ja puutarhatöihin.
29 kg/hv teho/paino-
suhteellaan ylivoimaista
luokassaan.

Saatavana rajoitetusti
Tier3-päästötasolla

Malli	X7.6	X7.4	X6	X50	G-Max	GM
Teho hv (Power Plus)	121-188 (175-212)	143-166	111-121 (121-133)	85-113	117-158	35,5-54,2
Vääntö Nm (Power Plus)	632-810 (726-810)	590-680	498-549	260-310	515-691	108,5-159,5
Iskutilavuus/syl	6,7/6	4,5/4	4,5/4	3,4/4	6,7/6	1,6-1,9/3-4
Voimansiirto (optio)	40+40 PD	40+40 PD	36+12 (48+16)	24+12 (48+16)	54+18 (108+36)	12+12 (16+16)
Pumpun tuotto	123	123	66+38 (LS 110)	82	125	28
Ventt. vak/lisäv.	4/5-6	4/5-6	3/5	3/5	5	2/3
Nostovoima kg	9300	9300	5000	4750	7000-8400	1200
Kokonaispaino	6550-7350	5750	4600	3330-3450	5800-6250	1450-1480

HS-TARVIKE

OULU Puh. 044 744 6000
SEINÄJOKI Puh. 045 150 5700
www.hstarvike.fi

McCORMICK

JOUSTAVAA VAIN PALVELU

JA-KO Betoni Oy on valmisbetonia toimittava raskaan sarjan ammattilainen. Mylly on pyörinyt vuodesta 1966 – Seinäjoen Routakalliontiellä kevästä 2013. Toimintamme peruskiviä ovat luja laatu, vankkumaton ammattitaito ja toimitusvarmuus. Aikataulu, käytettävä kalusto ja betonilaatu sovitaan aina yhdessä asiakkaan kanssa. Pyydä tarjous: puh. (06) 824 2740.

VALMISBETONITEHTAAT: SEINÄJOKI (06) 824 2740 • PIETARSAARI (06) 824 2720 • KOKKOLA (06) 824 2730 www.jakobeton.fi

JB JA-KO
BETONI

Luota viljavuustutkimuksen asiantuntijaan!

FINAS
Finnish Accreditation Service
T131 (EN ISO/IEC 17025)

pätevyysalue:
www.finas.fi

Sähköisen tilauksen

voit tehdä nyt suoraan WebWisuun ja Agrineuvoksen
viljelysuunnitteluohjelmaan.

Postitus 8,20 € (+alv 24 %) pakettikortilla tai asiakaspalautuksena

SUOMEN
YMPÄRISTÖPALVELU
LABORATORIO

AHMA
suomalaista osaamista

Sammonkatu 8, 90570 Oulu Puhelin 044 5885 260
www.suomenymparistopalvelu.fi

EL PEMAK KY

Raskaankaluston
korjaus, huolto ja asennus

- Myös henkilö- ja pakettiautot
- Päästömittaukset
- Vikadiagnostiikka
- Ilmastointihuolto
- Katsastuspalvelu
- Hydr. letkut ja liittimet, akut, tarvikkeet ja varaosat

Järvenkuja 3, Evijärvi
p. 0500 864 112/Eero
elpemak@gmail.com
facebook.com/elpemak

KONE
AGRIA

8.-11.10.2014

BIOROCK-PIENPUHDISTAMOT

EI SÄHKÖÄ, EIKÄ KEMIKAALEJA!

BIOROCK on biologinen jätevedenpuhdistamo kaikille kotitalouksien jätevesille.

BIOROCK ei tarvitse toimiakseen sähköä, eikä kemikaaleja, joten se on varmatoiminen ja helppohoitoinen.

BIOROCK ei kuluta energiaa, eikä siinä ole kulutukselle alttiita mekaanisia osia.

BIOROCK ei tarvitse jatkuvaa kuormitusta, joten se soveltuu hyvin myös osa-aikaiseen asumiseen.

Henry Lindén p. 050 5479729
www.putkiparainen.fi • henry@putkiparainen.fi

Kestäviä ja turvallisia rakennuksia maatalouden tarpeisiin

Betoniliuoma Oy
PL 37 • 64701 Teuva • Puhelin: +358 (0)108 410 140 • www.betoniliuoma.com

Valmistamme tilaustyönä metallirunkoiset ovet, ikkunat ja muut metallirakenteet – pyydä tarjous!

Putkipalkit I-palkit Lattaraudat Pyöröteräsket Verkkolevyt
Huonekaluputket U-palkit Kulmaraudat Neliöteräsket Kulutusteräsket
Vesijohtoputket H-palkit Ainesputket Teräslevyt RST- ja Alumiini tuotteet
LEIKKUU – POLTTOLEIKKUU – SÄRMÄYS – SAHAUS – PINTAKÄSITTELY

Kannuksen Teräsmyynti Oy

010 281 0390 Puhdistamontie 8, Kannus www.kannuksenterasmyynti.fi

MATTI AARNIO p. 0500 876 842

Salaojien huuhtelut, kaivinkonetyöt ja energiapuun kaato kaivinkoneella.

PRO
MAITO
antaa enemmän

AGRI MARKET

Suomen Rehu

Lue lisää www.suomenrehu.fi

Vilja-analyysit Suomen Viljavasta

Suomen Viljavalla on laboratorioissaan nykyaikaiset vilja-analysointilaitteet, jotka kuuluvat Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran ylläpitämään NIT-viljaverkkoon. Ammattitaitoinen henkilökunta ja nykyaikaiset laitteet takaavat monipuolisen ja luotettavan analyysipalvelun.

	Leipä- ja rehuvilja-analyysit	Mallas-ohra-analyysit	Viljojen siemen-analyysit	Nurmikasvien siemen-analyysit	Herne-analyysit
Kokemäki Puh. 010 3464 540	✓	✓	✓		
Koria Puh. 010 3464 550	✓	✓			
Loimaa Puh. 010 3464 590	✓	✓	✓	✓	
Mustio Puh. 010 3464 610	✓	✓	✓		
Naantali Puh. 010 3464 620	✓				
Perniö Puh. 010 3464 640	✓	✓	✓	✓	✓
Seinäjoki Puh. 010 3464 690	✓				
Ylivieska Puh. 010 3464 720	✓		✓	✓	

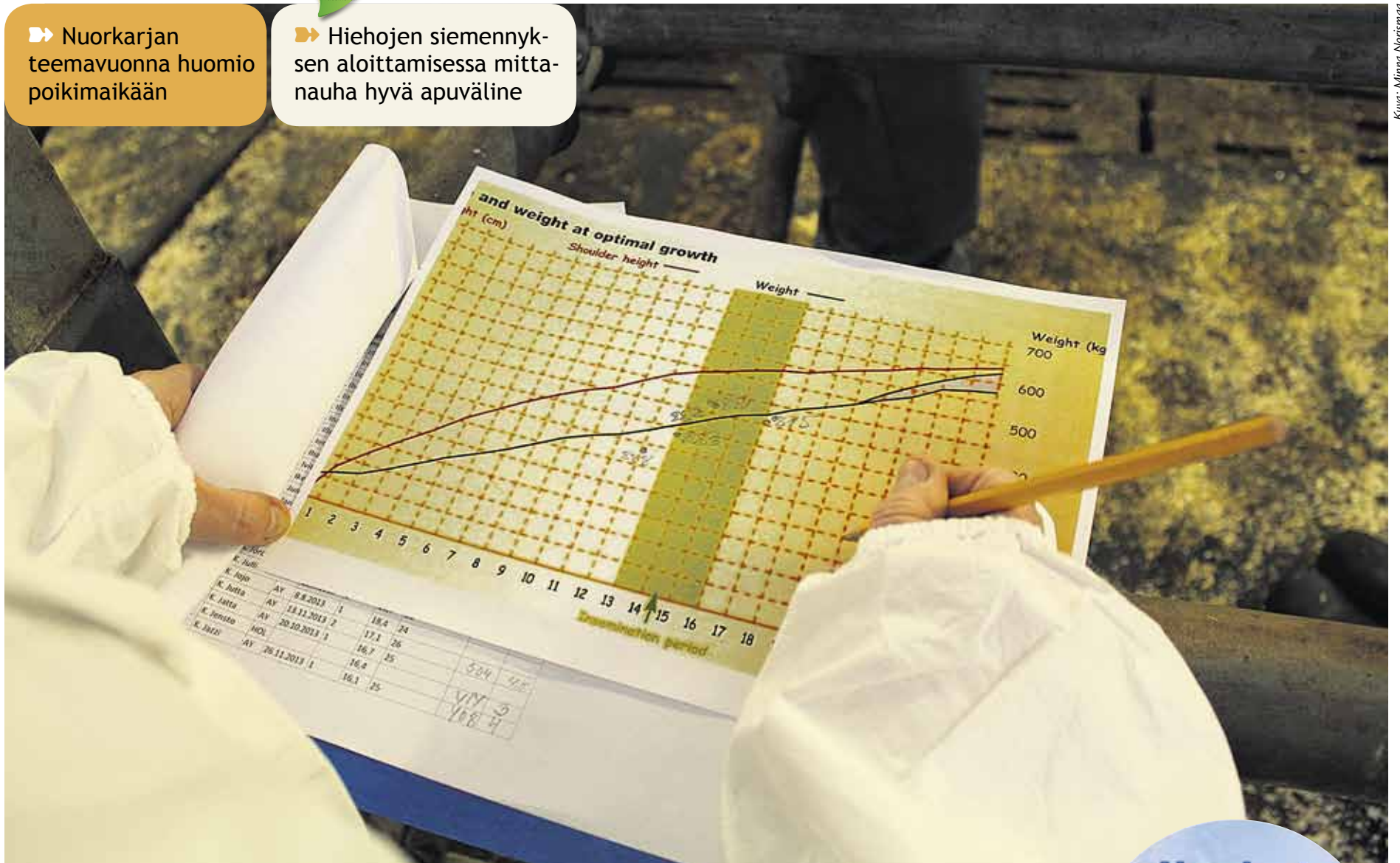
Lisätietoja palveluistamme ja hinnastot löydät osoitteesta: www.suomenviljava.fi

ORGANISATION
CERTIFIED BY
Inspecta
ISO 9001

Suomen
Viljava

► Nuorkarjan teemavuonna huomio poikimaikään

► Hiehojen siemennyksen aloittamisessa mittanauha hyvä apuväline

Kuva: Minna Norismaa

Hiehoja ei kannata siementää ennen kuin niillä on riittävä elopaino, ayshireillä vähintään 340 kg ja holsteineilla 370 kg. Monissa karjoissa hiehot kasvavat hyvin ja siemennykset voisi aloittaa nykyistä aikaisemmin. Oikean ajankohdan varmistamissa mittanauha on oiva apuväline.

Tarua vai totta?

Hiehojen siemennys 14 kuukauden ikäisinä

Tutkimusten mukaan hiehojen hedelmällisyys on parhaimmillaan 13–14 kuukauden iässä. Tuotosseurantatuloksista käy ilmi, että siemennykset aloitetaan vasta 16–17 kuukauden iässä ja tiineyttä kohden on tarvittu 1,71 siemennystä. Herää kysymys, miksi siemennykset aloitetaan näin myöhään ja miksi hiehot eivät tiinehdy ensimmäisestä siemennyksestä? Optimaaliseen aikaan, 23–24 kk iässä, poikineiden hiehojen elinikäistuotos on parempi verrattuna vanhempana poikineisiin hiehoihin.

Poikimaikä pysynyt ennallaan

Tuotosseurantatiloilla hiehojen poikimaian haitari on valtava, sijoittuen välille 24–30 kk. Paras kolmannes tuotosseurantatiloista poistaa hiehot 25 kuukauden iässä. Viimeisen viiden vuoden aikana hiehojen poikimaikä ei ole muuttunut. Nuorkarjan teemavuoden tavoitteena on vaikuttaa totuttuihin toimintatapoihin ja muuttaa tilannetta parempaan suuntaan. Maidontuotannon kannattavuutta voidaan vahvistaa pienillä ja yksinkertaisilla asioilla, mm. hiehoprosessia tehostamalla.

Miksi hiehot poikivat liian vanhoina?

Hiehoja ei kannata siementää ennen kuin niillä on riittävä elopaino, ayshireillä vähintään 340 kg ja holsteineilla 370 kg. Monissa karjoissa hiehot kasvavat hyvin ja siemennykset voisi aloittaa nykyistä aikaisemmin. Oikean ajankohdan varmistamissa mittanauha on oiva apuväline.

Siemennykset kuitenkin aloitetaan vanhasta tottumuksista vasta hiehon ollessa 16 kuukauden iässä. Tutkimuksissa on havaittu, että 16–17 kuukauden ikäisten hiehojen hedelmällisyys on merkittävästi heikompa kuin 13–14 kuukauden ikäisillä. Tässä lienee yksi syy, miksi siemennyksiä tarvitaan näin runsaasti ja siten poikimaikä viivästyy.

Mihin kiiman merkit katoavat?

Hyvin ruokituilla ja riittävän päiväkasvun omaavilla eläimillä kiimakierrot käynnistyvät ajallaan. Kiimakierro alkua, kun aikuiselopainosta on saavutettu 40 %. Siemennyksen tullessa ajankohtaiseksi, hiehoilta kuitenkin häviää kiimakäyttäytyminen sekä näkyvät kiiman merkit.

Usein hiehot siirretään uuteen eläinryhmään siemennyksiä lähestyessä. Ryhmäkarsina muuttuu, hieho muuttaa karsinasta parteen, kuivikepohjalta kovalle pohjalle, kaverit muuttuvat, rehut saattavat muuttua, navetta saattaa vaihtua, eli olosuhteissa tapahtuu suuri muutos. Lattian liukkaus, kova pinta, valaistuksen puute, lämmin navetta-tila, rehujen vaihtuminen ja kenties hoitajienkin vaihtuminen ovat myös tekijöitä, jotka vaikuttavat hiehojen kiimakäyttäytymiseen sekä tiinehtymiseen. Kaikki muutokset olosuhteissa tulisi tehdä vähintään kuukautta ennen siemennyksen aloittamista.

Onko ruokinta kohdallaan?

Kiimakierro käynnistyy liian myöhään, jos hieho kasvavaa liian hitaasti. Huonon kasvun syynä ovat puutteellinen syntymähetken sekä vasikka- ja hiehoikauden ruokinta. Vasikoiden tulisi kasvaa kilo päivässä ja syödä väkirehuja vieroitusvaiheessa vähintään 1,5 kg/pv. Juotto- ja virheet näkyvät hitaassa kasvussa sekä vasikoiden terveydessä. Usein eläinten päiväkasvut ovat olleet vasikkavaiheessa 500 – 600 g/pv ja tiineinä 800

g/pv, eli täysin päinvastoin kuin tulisi olla. Tiineillä hiehoilla korkeaa päiväkasvua selittää kuntoluokkien nouseminen yli optimin.

Kuka aiheuttaa ongelmat?

Eläinlääkäri ja maitotilayrittäjä Gordie Jonesin mukaan: ”Jos lehmällä on ongelma, ongelmalla on etunimi ja sukunimi”. Meidän omat tekemisemme ovat ongelmien taustalla, sillä eläin ei tietoisesti sairastu. Tunnistamalla nykytilanne ja muuttamalla omia toimintatapoja,

tulokset paranevat kaikilla osaluilla.

Hiehoprosessin tehostamiseen saat lisätietoa Vasikasta huippulypsylehmäksi -kirjasta, ProAgrian Ruokinnan Ohjauksen palvelusta, Hienot Hiehot -Benchmarking-pienryhmistä ja Nuorkarjan teemavuoden teemapäivistä. Lisätietoja saat ProAgrian maidontuotannon asiantuntijoilta.

Minna Norismaa
huippuosaaja – lypsukarjan ruokinta ja hyvinvointi, ProAgria Pohjois-Karjala

Hedelmällisyys tuottamaan seminaari

ti 7.10.2014 Toholampi

Kunnantalo, kulttuurisali klo 9.30-14.00

Aiheina: Hedelmällisyyden vaikutus talouteen, Helmipalvelu, Heatime-seurantalaite, ruokinta ja hedelmällisyys

Asiantuntijoina mm: Juhani Taponen Helsingin yliopistosta sekä Faban ja ProAgria Keski-Pohjanmaan edustajat.

Kahvitarjoilu, ruokailu omakustanteinen.

Ilmoittautumiset viim. 1.10. tiina.paavola@kpedu.fi, 040 808 5041

Järjestäjänä Faban, ProAgria K-P ja Tietoseppä2-hanke

Osallistu eläinten havaintopäiviin

Osallistumismaksu
120 €/hlö + alv 24 %.

Ilmoittautuneille lähetetään
n. viikkoa ennen tapahtumaa
tarkemmat tiedot sekä
ajo-ohjeet tiloille.

Hollantilaisten karjaosaajien käytännön vinkkejä kestävän lehmän ympäristökäytön havainnointiin on taas tarjolla. Lehmähavainnoissa keskitytään lehmisiin, Nuorkarjahavainnoissa vasikoihin ja hiehoihin, Hedelmällisyys-havainnoissa karjan hedelmällisyyden kriittisiin pisteisiin. Tule mukaan antoisaan pienryhmäyöskentelyyn sinne, missä asiat oikeasti tapahtuvat eli navettaan. Maksimiryhmäkoko on 10 henkilöä havaintopäivää kohden, joten ilmoittautua kannattaa nopeasti. Havaintopäivissä pääset tutustumaan myös erilaisiin toiminnallisiin ratkaisuihin navetoissa.

Kuvat: Elina Alonen

NUORKARJAN HAVAINTOPÄIVÄ

Siikajoki, ti 7.10. klo 10-15, Hilja ja Markku Raappanan tila

Tilalla verhoseinäinen kahden robotin automaattilypsy-pihatto. Nuorkarjatilat remontoitu vanhaan parsinavettaan. Karjassa on korkea tuotostaso ja hyvät nuorkarjakasvatuksen tunnusluvut. Ilmoittautumiset ja tiedustelut Erika Jylhä-Pekala, puh. 040 5963 634, erika.jylha-pekkala@proagria.fi tai Tiina Karlström, puh. 040 5133 241, tiina.karlstrom@proagria.fi.

Nivala, to 27.11. klo 10-15, Paavo Karhun ja Maarit Lasilan tila

Tilalla lämmin yhden robotin automaattilypsy-pihatto, jossa nuorkarja samassa rakennuksessa lypsylehmien kanssa. Seosrehuruokinta, pääosin ayrshire-karja. Hiehojen toteutunut keskipoikimaikä 24 kk. Ilmoittautumiset ja tiedustelut Pirkko Kalaoja, puh. 045 6578 702, pirkko.kalaoja@proagria.fi tai Tiina Karlström, puh. 040 5133 241, tiina.karlstrom@proagria.fi.

Ylivieska, ke 10.12. klo 10-15, Juha Sipilän tila

Tilalla lämmin yhden robotin automaattilypsy-pihatto, jossa nuorkarja samassa rakennuksessa lypsylehmien kanssa. Seosrehuruokinta ja ayrshire-karja. Hiehojen toteutunut keskipoikimaikä 24 kk. Ilmoittautumiset ja tiedustelut Irma Huhtamäki, puh. 0400 776 843, irma.huhtamaki@proagria.fi tai Tarja Paatero, puh. 040 8416 250, tarja.paatero@proagria.fi.

LEHMÄHAVAINTOPÄIVÄT

Perho, ti 4.11. klo 10-15, Ismo ja Katja Honkosen tila

Tilalla joulukuussa 2013 käyttöön otettu yhden robotin automaattilypsy-pihatto, 80 lehmäpaikkaa ja saman verran nuorkarjapaikkoja. Mattoruokkija ja kioskit. Poikimaja vasikkatiloissa kestokuivike. Luonnollinen ilmanvaihto, verhoseinät. Ilmoittautumiset ja tiedustelut Sari Hihnala, puh. 0400 974 165, sari.hihnala@proagria.fi tai Tarja Paatero, puh. 040 8416 250, tarja.paatero@proagria.fi.

Lohtaja, to 6.11. klo 10-15, Seppo ja Marita Karhulan tila

Tilalla 45 lehmän pihatto, viisi-paikkainen autotandem lypsiasema, erillisruokinta, väkirehukioskit. Vasikoille valmistamassa uudet tilat. Ilmoittautumiset ja tiedustelut Sari Hihnala, puh. 0400 974 165, sari.hihnala@proagria.fi, tai Tarja Paatero, puh. 040 8416 250, tarja.paatero@proagria.fi.

Suosituksen Lehmähavaintoja -oppaan 3. painos ilmestyy

Kannattavuus paremmaksi lehmiä havainnoimalla

Lehmät antavat jatkuvasti merkkejä terveydestä, hyvinvoinnista, ravitsemustilasta ja tuotoksesta. Opettelemalla tulkitsemaan ja hyödyntämään näitä merkkejä voimme ehkäistä tauteja, parantaa hyvinvointia ja optimoida tuotantoa, jolloin kannattavuus paranee.

Käytännönläheiseen Lehmähavaintoja-julkaisuun on koottu runsaasti esimerkkejä lehmien ja lehmäryhmien käyttäytymisen ja fyysisten ominaisuuksien tulkitsemisesta. Tulkinassa auttaa lähes 300 havainnollista valo- ja piirroskuvaa. Kirja on tarkoitettu

maitotilayrittäjille, eläinlääkäreille ja muille lehmien parissa työskenteleville. Hollantilaisen eläinlääkärin Jan Hulsenin kirjoittama teos on käännetty 28 kielelle ja se on käytössä jo tuhansilla maitotiloilla Suomessa.

Lehmähavaintoja-julkaisun sisältöä voi syventää osallistumalla ProAgrian järjestämiin Lehmähavaintoja-koulutuksiin. Harjoituksissa opetellaan lukemaan lehmän antamia merkkejä käytännössä ja osallistujat saavat toisiltaan vinkkejä, joilla parantaa toimintaa ja tuotosta.

Kirjan hinta on kustantajalta tilattaessa 32 €, sis. alv. 10 %. Hintaan lisätään lähetys- ja postimaksu. Julkaisuja voi ostaa kirjakaupoista ja ProAgria Keskuksista sekä tilata kustantajalta ProAgria Keskusten Liitosta, puh. 020 747 2485 tai myynti@proagria.fi.

Lisätietoja ja tilaukset myös verkkokaupasta: www.proagria.fi/julkaisut. Julkaisu on saatavana sähkökirjana, jolloin myyntihinta on 34 €, sis. alv. 24 %. ISBN 978-951-808-252-4. Lisätietoja ja tilaukset: www.ellibs.fi -> E-kirjakauppa.

Viivakoodi maitonäytepullossa on nykyaikaa

Nykyään koelypsyyn on käytettävissä erinomaisia välineitä, ohjelmistoja ja asiantuntijoita. Positiivisia käyttökokemuksia tuotosseurannan uudesta tekniikasta suomalaisessa tuotantokäytössä on saatu jo vuodesta 2010. Täyden näytteenottopalvelun paketit ovat suosittuja keskikokoisilla ja sitä suuremmilla tiloilla. Osallistamalla tiedon keräämiseen itse voi palvelupakettia keventää pienillekin tiloille kannattavaksi kokonaisuudeksi. Viivakoodipullojen edut koet parhaiten itse – luonnollisesti kokeilemalla, sillä esikoodattujen maitonäytepullojen käytössä vaivattomuus, tarkkuus ja design ovat kohdallaan.

Koelypsyn jälkeiset, tuskastuttavat askartelut ovat viimein historiaa, kaikki hoituu alusta loppuun saakka vaivattomasti ja nykyaikaisesti. Viivakoodi luetaan modernisti vilauttamalla sitä lukijaan, eläin yhdistyy koodiin – ja siinä kaikki. Tiedonsiirto sujuu tyylikkäästi sähköisesti.

ERINOMAISTA KÄYTÄNNÖLLISYYTTÄ

Esikoodatut maitonäytepulot ovat saatavilla meijeristäsi sekä ProAgrialta. Ohjelmiston ja käyttöönottopastuksen saat teknisiltä asiantuntijoiltamme. Kysy lisää – kerromme enemmän.

Esikoodatut maitonäytepulot valtaavat näytteenoton jääden siirtymäajan jälkeen ainoaksi näytepuloksi. Vanhanaikainen ja työläs näpertely jää ansaitsemaansa, pitkäikäisyydessään kunnioitettuun asemaan näytteenoton aikakirjoihin.

Viivakoodin käyttö tulee avaamaan myös uusia mahdollisuuksia, joista mainittakoon mm. tiineyden määritys maitonäytteen analysoinnin ohella. Näistä tiedotetaan tarkemmin asian tullessa ajankohtaiseksi.

LYPSYROBOTTITILLOILLE EHDOTON JUTTU

Vanha tekniikka on osoittautunut toivottoman hitaaksi ja työlääksi ja maitonäytteet ovat saattaneet jäädä jopa ottamatta. Onneksi nyt asiaan on ratkaisu. Viivakoodipulot ovat tyylikkäitä, toimivia ja miellyttäviä käyttää. Vaivattomuus, varmuus ja nopeus tuovat vapautta, joka tempaa mukaansa eikä päästä enää otteestaan.

Oma aika on ylellisyyttä – nauti siitä valitsemallasi tavalla.

Kirsi Leppikorpi

Kuva: Elisa Karhula

Viivakoodipulot ovat jo monilla kehitysmoiteisilla tiloilla arkipäivää. Paluuta vanhaan ei ole – on aika siirtää vuosikymmenten ajan liimatut tarrat ja paperimuistiinpanot museoon ja astua elektroniseen nykypäivään.

Teknologian soveltamisella on kysyntää

Teknologisten ratkaisujen lisääntyessä ja monipuolistuessa maataloudessa on syntynyt tarve uuden teknologian soveltamiselle ja kannattavalle hyödyntämiselle. Tämä korostuu erityisesti suurten investointien yhteydessä, jossa johtamisessa, taloudessa ja tuotannossa on useita liikkuvia osia.

ProAgria Keski-Pohjanmaa on panostanut teknologian soveltamiseen esimerkiksi tarjoamalla asiantuntemusta lypsyrobottien ja ruokintalaitteistojen osaamisen hallintaan siten, että koneista ja laitteista voidaan ottaa kaikki tehot irti säätämällä niitä tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti. Myös tuotosseurannan koelypsyn huipputeknologiassa on vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat tehokkaat ja nopeat toimintatavat eli tuovat helpotusta arkeen.

Taloudelliset ja kannattavat teknologiat

Teknologia on investointi, jonka pitää maksaa itsensä takaisin joko vähentyneenä työnä tai parempana tuloksena. Teknologian käyttöönotossa on oltava kustannustietoinen ja hankinnat on suhteutettava omiin resursseihin ja tavoitteisiin.

Kasvinviljelyssä uusimman teknologian käyttöönotto ei ole pelkästään uusia koneita. Uusin tapa hyödyntää tietoa on esimerkiksi käyttää viljelysuunnitteluohjelmistoon kytkettyjä ennustemalleja, jotka helpottavat tautien ja tuhoeläinten torjuntajon onnistumista ja näin

varmistavat sadon määrää ja laatua. Ennusteet hyödyntävät lohkon esikasvi-, muokkaus- ja lajikeherkkyytietoja yhdistettynä tilakohtaiseen säätietoon ja laskevat näiden perusteella riskin esimerkiksi taudin esiintymiselle. Mikäli riskikynnys ylittyy, järjestelmä lähettää hälytysviestin maatalousyrittäjän puhelimeen. Asiantuntija pystyy seuraamaan tiloille lähteneitä hälytyksiä ja antamaan tarvittaessa lisäohjeistuksia.

Teknologian hallinnalla tärkeää vertailutietoa

Teknologian hyödyntämisen ehdoton edellytys on siitä kertyvän runsaan tietomäärän hallinta ja jatko-ohjelmointi. Erityisesti sensoritekniikka luo uusia mahdollisuuksia asioiden seurantaan maataloilla. Tietokantoihimme kertyvä tieto on esimerkiksi maitotilojen käytävissä verkkopalvelujen kautta. Oman yrityksen tiedot ovat vertailtavissa monilla eri tavoin muiden maitotilojen kanssa ja vertailutietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi taloussuunnitelmien laadinnassa, jossa suunnitellaan rahoitus sekä analysoidaan investointien vaikutus kannattavuuteen ja maksuvalmiuteen. Investoinneissa keskei-

sintä ovat tilan omat tavoitteet ja niihin pyrkiminen. Taloudellisia päämääriä suunnitellaan kassabudjetoinnilla ja niiden toteutumista seurataan tilipalvelujen avulla.

Sähköinen tulevaisuus

ProAgria kehittää sähköisiä toimintatapoja ja tiedon sähköistä hyödyntämistä. Tiedon siirtymisen sähköiseen muotoon ja tiedon yhteisöllinen tuotanto tulevat kasvamaan. Mobiilipalveluja käytetään yhä enemmän täsmätarkoituksissa. Asiakaspalvelu saa uusia ja ”aina auki” olevia palvelumuotoja.

Energiateknologian kehittyminen luo mahdollisuuksia

Automaatio voi vähentää energian kokonaiskulutusta, mutta lisää sähkön osuutta energialaskussa. Se haastaa myös tilakohtaiset energiantuotantoratkaisut. ProAgrian energianeuvonnan tarkastellaan energiaratkaisuja tuotantotavan ja yhteistyömahdollisuuksien näkökulmasta. Yksikkökoon kasvun myötä energian jalostusasteen kasvattaminen kannattavasti on mahdollista yhä useammalla tilalla.

ProAgria Keski-Pohjanmaan teknologia-asiantuntijat

TUOTOSSEURANNAN TEKNISET ASIANTUNTIJAT

Ahonen Elina,
p. 0400 260 575

Asiala Salme,
p. 040 523 4124

Hotakainen Armi,
p. 040 523 4116

Kellokoski Katja,
p. 040 849 2870

Lassila Jonna-Minna,
p. 0400 644 261

INVESTOINNIT JA TEKNOLOGIA

Leppikorpi Kirsi,
p. 0400 367 656

Kinnunen Teemu,
p. 043 825 4279

Hotakainen Armi,
p. 040 523 4116

Tikkanen Jari,
p. 0400 162 147

Huhtala Jouni,
p. 040 512 3703

► Laatuasteet luotettavuuden arviointiin

► Summamaito jää historiaan

Kuva: Elisa Karhula

Tuotosseuranta uudistuu - Mikä muuttuu?

Tuotosseurannan koelyps-syn huipputeknologiassa on vaihtoehtoja, jotka mahdollistavat tehokkaat ja nopeat toimintatavat eli tuovat helpotusta arkeen, kertoo tuotantoseurannan tekninen erityisasiantuntija Kirsi Lepikorpi.

Tuotosseuranta uudistuu vuoden 2015 alusta alkaen. Uudistuksen tavoitteena on lisätä joustavuutta ja vaihtoehtoja tuotosseurannan toteuttamiseen tilatasolla.

Suurimmat muutokset koskevat koelypsy- ja näytteenottovälejä, summamaitoa sekä tuotosseurannan virallisuusselvityksiä. Lisäksi Ammuun ja tuotosseurannan raportteihin on tulossa uudistuksia.

Koelypsy- ja näytteenottoväleihin valinnan varaa

Uudistuksen myötä tilojen on mahdollista valita koelypsäväliseen joko 2, 4, 6, tai 8 viikkoa. Mikäli koelypsäväli on 6 tai 8 viikkoa, on näytteet otettava joka kerralla. Jos taas koelypsäväli on 2 tai 4

viikkoa, ei näytteiden otto joka kerralla ole välttämätöntä. Näytelypsyjä tulee kuitenkin olla kaikilla tiloilla vähintään 6 kpl vuodessa. Tilat, joiden koelypsäväli on 4 viikkoa tai vähemmän, voivat myös pitää halutessaan yhden koelypsytymän lomakuukauden vuoden aikana. Uutuutena tulee myös koelypsytymän tekstiviestimuistutus, joka lähetetään tilalle pari päivää ennen suunniteltua koelypsytymää.

Summamaidosta 24 h:n maitoon

Robottitilojen ja muiden summamaitotilojen maitomäärien kirjaus muuttuu kuukauden summamaidosta 24 h:n maitomäärään. Tällöin koelypsytymien tulokset saadaan heti kun näytteet on analysoi-

tu. Vuorokausimaitoon siirtyminen mahdollistaa tilan koelypsytymän sijoittamisen mihin aikaan kuukaudesta tahansa. Robottitiloilla 24 h:n maitomäärät lasketaan yksilöllisesti jokaiselle lehmälle hyödyntäen tietoja kahden viimeisen lypsytymän maitomäärästä ja kolmen viimeisen lypsytymän ajankohdasta.

Luotettavuuden arviointiin laatuasteet

Tuotosseurantatiedon laatuasteet korvaavat aikaisemmat epävirallisuusselvitykset. Laatuasteet kertovat tilan tuotosseurantatiedon luotettavuudesta reaaliajassa. Maksimipistemäärä laatuasteille on 10 pistettä. Tilan pisteiden vuoden keskiarvon ollessa positiivinen, tuotosseurantatiedot ovat virallisia. Pisteitä

vähentävät poikkeamat tuotosseurannan ohjesäännöstä, esimerkiksi suuret rasva- ja valkuaispoikkeamat, pitkä näytteenottoväli tai mittarien testaamattomuus. Lisäpisteitä taas voi saada ProAgrian asiantuntijan suorittamasta koelypsytymästä. Laatuasteet lasketaan jokaisen koelypsytymän jälkeen ja reaaliaikainen tieto laatuasteetilanteesta lähetetään tilalle tekstiviestein.

Elina Ahonen

Tuotosseurannan asiantuntija

Teknologian hyödyntäminen maatilalla -julkaisu ilmestynyt

Automaatio muuttaa maatilayrittäjän arkea ja auttaa tuloksen tekemisessä

Maatilayrittäjän avuksi on ilmestynyt Teknologian hyödyntäminen maatilalla -julkaisu, joka auttaa arvioimaan erilaisen teknologiaratkaisujen soveltuvuutta omalle tilalle. Kirja julkaistiin ProAgria Keskusten Liiton ja MTT:n (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus) Tieto tuottamaan -sarjassa.

Uuden teknologian tulee sopia tilakokonaisuuteen

Teknologian hyödyntäminen maatilalla -kirja auttaa teknologiaratkaisujen hyö-

tyjen arvioimisessa oman tilan kannalta. Kirja opastaa tilan sisä- ja ulkopuolella syntyvien tietojen monipuolisessa hyödyntämisessä. Julkaisu kertoo, miten automatisointi muuttaa työn luonnetta ja miten teknologiainvestoinnin kannattavuuden voi arvioida. Lisäksi kirjan avulla voi varautua erilaisiin häiriötilanteisiin ja kapasiteetin riittävyyteen. Lisäksi teos avaa ikkunan mielenkiintoisiin tilaesimerkkeihin ja ideoihin esittelemällä erilaisia teknologiaratkaisuja meiltä ja maailmalta.

Kirjan myyntihinta on kustantajalta tilattaessa 32 €, sis. alv 10 %. Hintaan lisätään toimitus- ja postikulut. Julkaisu voi ostaa kirjakaupoista ja ProAgriasta sekä tilata kustantajalta ProAgria Keskusten Liitosta, puh. 020 747 2485 tai myynti@proagria.fi.

Lisätietoja ja tilaukset myös verkko-kaupasta: www.proagria.fi/julkaisut. Teos on saatavana myös sähkökirjana, jolloin myyntihinta on 37 €, sis. alv 24 %. ISBN 978-951-808-242-5. Lisätietoja ja tilaukset: www.ellibs.fi -> E-kirjakauppa.

Lehmä lypsämään, tila tuottamaan ja arki sujumaan

Kun halutaan enemmän rahaa tai vapaa-aikaa tai parantaa yrityksen markkina-arvoa, on oltava valmis tekemään muutoksia vähintään omassa tekemisessä, mutta usein myös tuotanto-oloissa. Mitä isompi muutos, sitä kriittisemmin on mietittävä omia tavoitteita ja työnteotapoja. On helppo jättää työkalut siihen paikkaan, missä niitä tarvittiin. Joskus vaan se uusi työkalujen tarve onkin aivan toisaalla ja kiireessä ei muistakaan, minne ja missä kunnossa työkalut jäivät. Siinä ehtii teuraskypsä mulli kuristua hengiltä, jos joutuu kaukaakin hakemaan lentävää, jonka johto on leikkaantunut poikki.

Tekemisen taso vaikuttaa joka paikassa, ja tietysti myös lopputuloksessa. Kyllä te tiedätte, että kun pellot ja eläimet voivat hyvin, ne myös tuottavat paremmin. Ja uskokaa tai älkää, maataloustoiminta ei välttämättä ole edes kannattamatonta. Osa viljelijöistä tekee huomattavasti parempaa tulosta kuin normaalissa palkkatyössä ikään saisi. Hyvä tulos ei tule onnella, vaan oikealla asenteella ja osaamisella. Tuloksen voi toki tehdä omasta selkänahastaankin, mutta kannattaisiko havahtua, miettiä ja tarvittaessa myös tehdä työnsä toisin?

ASETA TAVOITTEITA

Parhaimmilla maidontuotantotiloilla lehmien elinikäistuotokset ovat yli 25 000 kg/le ja keskipoikimakertoja on yli kolme. Lehmillä keskituotokset ovat kymppitonissa ja ensikoilla yli 9 500 kg/le. Valkuaisprosentit ovat yli 3,6 ja rasvakin yli 4,6. Väkirohuprosentit ovat kuitenkin vain 40 tasoa, sillä säilörehujen D-arvot ovat 700 pinnassa ja syötiindeksi yli 110. Ja näillä tiloilla ei keskitytä välttämättä vain lehtiin, kun vasikkakuolleisuudetkin ovat keskimäärin puhdasta nollaa. Sivumennen sanoen parhaimmat tilat ottavat säilörehua yli 8000 kuiva-ainekiloa hehtaarilta, maidon tuotantokustannukset ovat alle meijerin maksaman tuottajahinnan ja yrittäjätulo on yli 50 000 e per yrittäjä.

Voisiko tuollaisia lukua saada muillakin tiloilla? Tietysti! Ei tietenkään heti, eikä kaikissa asioissa, mutta kohennusta voidaan tehdä vaihe vaiheelta. Nykyisten seinien sisälläkin voi tehdä paljon asioita vielä paremmin. Pohdi, mitkä asiat ovat juuri nyt hyvin, mikä kohta vaatii parannustoimia heti ja mikä voi odottaa vaikka talvea. Katsele, kuuntele, mieti ja arvioi, mitä pitäisi tehdä ja miten muut tekevät. Älä vain ratkaise hätäisesti ongelmaa, vaan yritä aina löytää perussy. Korjaa se kuntoon, niin samaa asiaa ei tarvitse kerta toisensa jälkeen entrata.

OTA SELVÄÄ JA TARTU TOIMEEN

Ote selvää, mitä tarvitaan parempiin tuloksiin ja toimi sitten oikein ja oikeaan aikaan. Esim. lehmä haluaa hyvää ja tuotantovaiheeseen sopivaa rehua riittävästi ja välittömästi turpansa eteen. Helposti saatavissa olevaa puhdasta vettä, jotta voisi tuottaa huippumaitomääriä. Jopa yli 200 luksia valoa nähdä päivällä mitä syö, juo tai kuka tulee vastaan. Ei lehmä innostu pimeässä edes lisääntymisestä! Lisäksi reilusti puhdasta ilmaa hengittää. Kuivaa ja itselleen sopivan kokoista paikkaa maata mukavasti ja pitää maidontuotantotehdasta käynnissä eli märehtiä. Pitää myös olla tilaa väistää sitä korkeampiarvoista. Eikä ole mukavaa, jos vastapäinen lemmu tillottaa silmiin metrin päästä ruokintapöydän toisella puolella. Lehmä ei todellakaan kaipaa stressiä! Lehmä tarvitsee vain mahdollisuuden tuottaa hyvin sille sopivissa olosuhteissa.

Tuloksia arvioimalla voidaan löytää ne oleelliset asiat, joilla on merkitystä tuotannon kannalta. Prosesseja on säännöllisesti tarkasteltava kriittisesti, jotta niitä voisi kehittää paremmiksi. Tekeminen pitää miettiä ja myös ohjeistaa siten, että jokainen työmaalla osaisi tehdä työt samalla lailla. Selkeät työohjeet vaikka SOP-työohjeen muodossa standardoivat tekeminen tarkasti. Kun kaikki työt on mietitty ja määritelty, voidaan yritystoimintaa kehittää johtamisen avulla helpommaksi, paremmaksi ja tuottavamaksi.

Apua arkipulmiin ja ennakoitua tulevaisuuden haasteisiin!

Liisa Koskela
Valtakunnallinen huippu-
asiantuntija, maidontuotannon
strateginen johtaminen
p. 050 512 0615

Tili tuli, mihin se meni - tulosanalyysi kertoo

Maatilan tulosanalyysi on oiva keino selvittää, miten maatalayrityksen tulos muodostui ja millainen se oli verrattuna samantyyppisiin suomalaisiin tiloihin.

ProAgrian Maatilan tulosanalyysi -palvelu koostuu tilakäynnistä, jossa kerätään tarvittava tieto analyysin tekemistä varten. Lisäksi tilakäynnillä keskustellaan tilan toimintatavoista tuotannon eri osa-alueilla. Näin saadaan kokonaiskäsitys tilan toiminnasta, ja analyysin tunnuslukujen ja toimintatapojen välille voidaan luoda selkeä yhteys. Toiminnan ja taloudellisen tuloksen yhteyden perusteella toimintatapojen viilaaminen ja muuttaminen voidaan tarvittaessa aloittaa.

Tulosanalyysi kertoo monipuolisesti tilan taloudesta eri osa-alueilta. Talouden tunnuslukujen perusteella tehdään tulkinta tilan toiminnasta sekä hyvin olevista, että kehitettävistä asioista. Laskelma voi kertoa, että lypsykarjatilanteen peltoviljelyn sato- ja tuotantotilat ovat verrattain korkeat. Mikäli edelleen koetaan, että tuloksessa on parannettavaa, voidaan tuotannon tunnuslukujen ja keskustelujen pohjalta huomata kehittämisen kohteita navetassa. Tämän jälkeen voidaan hakea tapoja muuttaa tilannetta.

Vertailutietoa Taloustietopankista ja Tilakunnosta

ProAgrian Taloustietopankista ja Tilakunnosta voi hakea tulosanalyysin tulkinna tueksi vertailutietoa eri tuotantosuuntien talouden tunnusluvuista. Taloustietopankin vertailuaineistoissa voi-

daan eritellä esimerkiksi tilakoon mukaan tuloslaskelma, tase, tunnusluvut, sato- ja tuotostiedot sekä tulo- ja menoierittely. Tilakunnosta saadaan tuotosseurantaan kuuluvista lypsykarjatilastoista koostuva kattava vertailuaineisto tuotannon tunnusluvuista, muun muassa keskituotoksesta, poikimavälistä, maidon solumäärästä, hiehojen poikimäistä sekä rasva- ja valkuaispitoisuudesta.

Oman tilan taloudesta kiinnostunut viljelijä voi tehdä tulosanalyysin itsekin tilinpäätöksen tehtyään. Tästä analyysistä jää kuitenkin uupumaan vertailutieto vastaavanlaisiin tiloihin sekä ulkopuolinen näkökulma tilan toiminnassa. Näin tilan kehittämiskohteiden löytäminen on haastavampaa eikä niitä välttämättä itse huomaa.

Merkitse rehujen satomäärät muistiin

Tulosanalyysin luotettavuuteen vaikuttaa se, kuinka tarkkaan esimerkiksi satotiedot merkitään ylös. Analyysissa tarkastellaan viljelijän antamien tietojen perusteella satotasoa kasvilajeittain. Hyvä olisi, että säilörehun osalta kesän kaikkien satojen satomäärät on laitettu muistiin kärrykuormien tai paalimäärän perusteella. Kun eri sadoista on lisäksi otettu näytteet, joista löytyy muun muassa kuiva-ainepitoisuus, satomäärän laskeminen kohtalaisen luotettavasti on helppoa. Viljojen osalta myös kärrykuormien ja näytteistä saatavan hehtolitrapainon perusteella satomää-

rän laskeminen saadaan tehtyä helposti. Lisäksi varastoiden arvioinnin vuoksi olisi hyvä, jos tilalla merkittäisiin vuodenvaihteessa etenkin säilörehun ja viljan varastot muistiin. Säilörehun osalta aumojen ja/tai siilojen määrän ja niissä olevan rehun saa helposti mitattua. Myös paalimäärän laskeminen kohtalaisen tarkasti on nopeasti tehty. Eikä viljamäärän mittaaminen siilosta, aumasta tai muusta varastosta ole hukkaan heitettyä aikaa. Satotasojen, rehunkulutuksen ja uuden rehun syöttämisen aloitusajankohdan perusteella voidaan arvioida vuodenvaihteen varastot, mikäli niitä ei ole merkitty muistiin.

Teetä tulosanalyysi mieluiten vuoden alussa

Tulosanalyysi on hyödyllisin teetä vuoden alussa, jolloin edellisen vuosi on muistissa. Analyysin perusteella voidaan miettiä kuluvan vuoden kehitettäviä ja parannettavia asioita sekä keinoja niiden toteuttamiseen. Lisäksi analyysistä saadaan paras hyöty, kun viilattavat tai kehitettävät asiat saadaan tietoon mahdollisimman nopeasti.

Teemu Kinnunen

Talousjohtamisen asiantuntija

Tulosanalyysi kertoo

- ✓ Miten hyvin tilasi tuottaa ja mikä on taloutesi kehityssuunta
- ✓ Mitä tuottaminen maksoi (esim. maitotiloilla snt/myyty maitolitra)
- ✓ Mitkä olivat suurimmat menoerät
- ✓ Miltä näyttävät tilasi kannattavuus, maksuvalmis ja vakavaraisuus
- ✓ Missä olet onnistunut ja missä ovat kehittämisen paikat
- ✓ Vertailutietoa muiden saman tuotantosuunnan tuottajien tuloksesta
- ✓ Miten parannat tilan tulosta

Nuoren viljelijän aloitustuen hakuaika päättyy

Jos haluaa hakea nuoren viljelijän aloitustukea vielä tämän vuoden aikana ja nykyisillä ehdoilla, on hakemuksen jättämisellä jo kiire. Vuonna 2014 haku päättyy 31.10.2014, kuten heinäkuussa annetussa asetuserämuutoksessa säädettiin.

Ensi vuonna mennään uuden rahoituskauden säännöillä, eikä haun avautumisesta ole vielä tietoa. Muutaman kuukauden haku katkos joka tapauksessa tulee. Ensi rahoituskauden säännösten valmistelu on vielä kesken, eikä muutoksista ole vielä tarkkaa tietoa. Tämän hetkissä säännösluonnoksissa nuoren viljelijän aloitustuki on säilymässä suurin piirtein entisellään. Suurin muutos nykyiseen olisi tulosasiin, että aloitustukihakemus olisi jätettävä Ely-keskukseen ennen tilanpidon aloittamista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos haluaa tehdä sukupolvenvaihdoksen ensi vuoden vaihteessa, on hakemus oltava Ely-keskuksessa 31.10.2014 mennessä.

HUOMIO!

Spv vuoden vaihteessa, nuoren viljelijän aloitustukihakemus Ely-keskukseen 31.10. mennessä.

Heikki Rautio

Yritystutkija, Pohjanmaan ELY-keskus

WebWakka käyttöön

WebWakka-ohjelma otetaan alkavan talvikauden aikana kattavasti käyttöön ProAgria Tilipalveluissa maatila-asiakkuuksien hoidossa. Ohjelma mahdollistaa joustavan työn ja asiakkaan ja tilipalveluiden välillä. Asiakas voi maksimoida omatoimisuutensa esim. siten, että hän maksaa laskunsa WebWakka - ohjelmalla ja tiliöi itse syntyvät viennit. Hän voi myös vapaasti tulostaa raportteja ja luonnostella halutessaan myös tilinpäätöstä. Tällöin tilipalveluhenkilöstö voi vain tarvittaessa opastaa ohjelman käytössä ja verosuunnittelussa.

Toisessa ääripäässä asiakkaan laskut tulevat ProAgria Tilipalveluihin, joka maksaa ne asiakkaan tililtä ja hoitaa muutoinkin kirjanpidon. Asiakas saa raportit haluaminaan ajankohtina. Tällaiseen palveluun kannattaa yhdistää budjetoitopalvelu ja säännölliset palaverit, jotta lisärahan tarve ei pääse yllättämään kumpakaan osapuolta. Palaverit eivät välttämättä vaadi tilioimistolle tuloa, vaan ne voidaan käydä netti- tai puhelinkokouksina.

Tässäkin tapauksessa asiakkaalla voi olla oma WebWakka -ohjelma, jolla hän seuraa reaaliaikaisesti kirjanpitoaan.

Edellä mainittujen ääripäiden väliltä löytyy varmasti kaikille sopiva vaihtoehto. Yleisin on perinteinen tapa tuoda kuitit tilipalveluun, jossa ne vietään kirjanpitoon. Vuoden varrella tehdään välitilinpäätös ja lopullista tilinpäätöstä suunnitellaan yhdessä tilipalvelun kanssa. WebWakan merkittävin etu on, että nettipohjaisena työkaluna siihen voidaan antaa katseluoikeus esim. kasvi-

tuotannon talouslaskelman tai muun talouslaskelman tekijälle, joka voi tarkistaa kirjanpidosta tarvikehintoja ja hankittuja määriä.

Juha Hämäläinen

Kehityspäällikkö

Tervetuloa ProAgrian Tilipalveluun!

ProAgria hoitaa kirjanpidon ajantasaisin työkaluin. Kannattaa olla ProAgria Tilipalveluiden asiakas, koska:

1 ProAgrian ajattelussa Tilipalvelut on osa maatilan johtamispalveluita. Ajatteluun kuuluu tulosten läpikäynti, asiakkaan kehittämisen seuranta ja tarvittaessa asiakkaan ohjaus muiden asiantuntijoiden luo. Tilipalveluasiantuntija on yksi asiakaskohtaisen asiantuntijatiimin jäsenistä. Toiminta tähtää asiakkaan menestymiseen.

2 ProAgrialla on Tulosanalyysipalvelu, jonka kautta saa luotettavaa vertailutietoa oman tuotantosuunnan ja -alueen muiden viljelijöiden tuloksista. Tulosanalyysi-

siaineiston tunnusluvut siirtyvät myös Maatilan Tilakunto -palveluun, jossa voi verrata tuloksiaan viljelijäkollegoiden tuloksiin. Tilakunnon vuosivertailussa on helppo seurata oman tilan tunnuslukujen kehittymistä.

3 ProAgria panostaa tilipalveluhenkilöstönsä koulutukseen. ProAgrian valtakunnallinen verkosto mahdollistaa tiedon hankinnan kollegoilta ja erityisasiantuntijoilta. Tiliasiantuntijan sairastuessa työ siirretään toisen asiantuntijan hoidettavaksi. Tätä edistävät myös yhtenäiset toimintatavat.

4 ProAgria keskustelee säännöllisesti verohallinnon kanssa. Näin sillä on käytettävissään tuoreim-

mat tulkinnat ja se pystyy sitoutumattomana asiantuntijaorganisaationa myös vaikuttamaan tulkintoihin.

5 Kirjanpidon laajuus on asiakaskohtaisesti soveltavissa. Se voi kattaa koko taloushallinnon laskujen maksua ja lähettämistä myöten tai asiakas voi hoitaa osan tehtävistä itse.

Kirjanpitoaineisto saadaan tarvittaessa joustavasti, asiakasta vaivaamatta myös muiden ProAgrian asiantuntijoiden käyttöön.

6 Yrittäjäjäsenet saavat alennusta niin tili- kuin monista muistakin palveluista.

Juha Hämäläinen

Miten voit vaikuttaa satoosi laatuun ja määrään?

VILJELYVINKKEJÄ JA AJANKOHTAISTA ASIAA:
yara.fi • f Yara Suomi • @YaraSuomi

FARMEX-PERUSKUNNOSTUS

Millaisessa kunnossa farmarisäiliösi on?

Farmarisäiliöt kuntoon helposti FARMEX-kunnostusohjelmalla. Kunnostus pidentää säiliön käyttöikä ja polttoöljyn varastointi on taas turvallista. Ota yhteyttä!

Farmtools Oy

06 484 6330
www.farmtools.fi

UUSI OSOITE REHUNÄYTTEILLE

Lähetä ne Viljavuuspalveluun!

- Markkinoiden laajin analyysisäily
- Edistysellinen Silage Manager -tulkinta
- Tuttu ja luotettava Viljavuuspalvelu

eurofins

Viljavuuspalvelu

Puh. 015 320 400

PL 500 (Graanintie 7) • 50101 Mikkeli • www.viljavuuspalvelu.fi

Pauliina, Jukka, Asko, Leila ja Pasi Mäkelä kannustavat ennakkoluulottomuuteen rakennusinvestoinneissa. Käytetyt koneet ja laitteet, oma työ ja talkoot alentavat kustannuksia.

Uusi navetta Mäkelän tapaan

”Mehän pidettiin yhdet isot talkootkin,” vastaa Pasi Mäkelä ihmettelevään kysymykseen navetan kustannusarvion alitumisesta. Talkoiden pitäminen kuvastaa hyvin Mäkelän asennetta navettainvestoinnin toteuttamiseen.

Kalajoella sijaitsevan Mäkelän tilan uuden navetan suunnittelu aloitettiin muutamia vuosia sitten. Pinta-ala oli laajemmalle tuotannolle hieman kriittinen, mutta kuitenkin riittävä. Tuotanto oli hyvässä kunnossa, velkamäärä tavanomaisista pienempi ja ennen kaikkea tilalla oli hyvin työvoimaa. **Pasi ja Leila Mäkelän** pojat **Jukka ja Asko Mäkelä** olivat tilan tulevana jatkajina erityisesti kiinnostuneita uuden navetan rakentamisesta.

Tavoitteeksi toimiva kokonaisuus edullisella hinnalla

Ennen suunnittelua ja sen aikana Mäkelät kiersivät paljon eri puolilla maakuntaa tutustumassa erityyppisiin ratkaisuihin. Jukka oman työnsä kautta maatalouslomittajana ja rehuauton kuskina oppi myös paljon toimivista ja toimimattomista ratkaisuista. – Yhdessä kiersimme varmaan kymmenkunta navettaa, sanoo Pasi Mäkelä.

Suunnittelun pohjaksi 64 lehmän navettaan otettiin jo toteutetun toisen navetan valmiit suunnitelmat, joita muu-

teltiin jonkin verran. – Kustannusarvioksi tuli 796 000 euroa. Nyt kun navetta on valmis, toteutuneet kustannukset ovat 650 000 euroa. Lehmäpaikan hinta on 10 100 euroa, Mäkelä kertoo.

Mäkelät hankkivat navettaan rohkeasti käytettyä tavaraa. He arvioivat käytetyn tavaran käyttöiäksi noin 20 vuotta. Käytettyä ostettiin mm. tilatankit, ruokintakioskit, lypsasema ja apevaunu. Myös yhden omakotitalon hyväkuntoiset lämpö-ikkunat hyödynnettiin.

Iso navetta hartiapankilla

Mäkelän kokemus oman työn arvosta poikkeaa valtavirrasta. – Ehkä tämä ei olisi onnistunutkaan, jos ei olisi ollut työvoimaa. Jukan kanssa lähdettiin heti aamusta työmaalle, kun muut lähtivät navettaan ja oltiin illalla niin pitkään kuin jaksettiin. Hartiapankillakin pystyttiin vielä tekemään, vaikka rakennusten koko on kasvanut, Mäkelä sanoo kokemuksestaan.

Koska tilalla oli hyvä työvoima, tilalla valmistauduttiin jo ennen rakennuskesää tulevaan investointiin. – Edellisenä syksynä kuorittiin ruokamulta pois omilla koneilla ja ajettiin soraa. Talvella tehtiin etukäteen muotit anturoihin ja raudoitukset kasetteina. Samoin tehtiin kattotuolien liimapalkkien yhdistyskappaleet. Ne olivat valmi-

na heti keväällä ja vähensivät kirvesmiesten tarvetta rakennuskesänä, Mäkelä kertoo.

Mäkelä rohkaisee rakentajia talkootyöhön

Navettakalusteiden tavarantoinnittajan kanssa sovittiin, että heiltä tulee paikalle opastaja. – Kysyin, voinko hommata tuoksi päiväksi vähän enemmän miehiä. Paikalla oli 20 talkoolaista. Talkoita on nykyään harvassa ja kaikki oli mielellään tulossa kun vähän kyseli. Vaimo laittoi lihasoppaa ja kahvia. Suurin piirtein kaikki kalusteet oli illalla kasassa, muistelee Mäkelä.

Mäkelä kannustaa rakentajia ennakkoluulottomasti etsimään ratkaisuja viime vuosina voimakkaasti nousseisiin investointikustannuksiin. Jokaisen pitää miettiä itselleen sopiva toteutustapa. – Jos joku on kiinnostunut meidän toteutustavasta, voi soittaa, kysellä ja tulla katsomaan. Täällä ei ole mitään salattavaa, Pasi Mäkelä sanoo.

Juha Nivala

talousjohtamisen asiantuntija

Nordkalk

www.maanparannus.com

Aito®

Kalkitus kannattaa

KALKKIA KANS!

Hyödynnä sänkietu: elo-lokakuun aikana noudetut Aito-kalkit saavat maksuaikaa 30.11.2014 saakka!

VALKOISELLA VIHREÄÄ

SÄILÖREHU-URAKOINTIA

- Niitto • Karhotus • Pöyhintä
- Paalaus (säilöntäaineen käyttömahdollisuus)
- Noukintavaunujen ja paalainten terien teroitus
- TARJOAMME asiakkaillemme säilörehuanalyysin veloitus

Varattavissa kuivikeolkea syksyn puinneista

Markku Ylitalo | 040 550 1273

Maatalouden pankki- ja vakuutuspalveluiden asiantuntija

Osuuspankki on maamme paras maatalouden pankki- ja vakuutuspalveluiden osaaja. Meiltä saat asiantuntija-apua kaikissa maatalouden rahoitusasioissa, pankkipalveluissa sekä vakuutuksissa. Astu siis tuttuun lähikonttoriisi ja toteuta itse: saat laajan tarjonnan kaikista finanssipalveluista sekä parhaan asiantuntemuksen - aina paikallisesti. Tarjontaamme kuuluvat mm. maksuliike, rahoitus, varainhoito, vahinkovakuutukset, lainopilliset palvelut sekä henkilövakuutukset.

Tule käymään Osuuspankissa tai lue lisää osoitteesta op.fi/maatalous.

Yhdessä hyvä tulee.

Keski-Pohjanmaan
Osuuspankit

MEILTÄ LAATUKONEET, POLTTOÖLJYT JA TARVIKKEET MAATALOUTEEN!

www.y-agro.net

Lisätietoja lähimmältä Y-Agro myyjältäsi.

Kempele	Teemu Holappa	044 335 0434
Seinäjoki	Asko Lahtela	040 900 9534
Tuuri	Pasi Staudinger	040 900 9540
Ylivieska	Ville Mattila	040 900 9515

Hyvä vaihtoehto viljelykierrolle:

KUMINANVILJELY

30 vuotta työhuippuja
30 vuotinen kasvi
- vähemmän työtunteja

• Hyvä esikasvi
- parantaa viljelymaan-
rakennetta

• Sama kalusto kuin viljalla

• Hyvä kannattavuus

• Toimivat torjunta-aineet
- helppo torjua juolvehnää ja hukkakauraa

Kiinnostaako
sopimusviljely?
- Soita 050 444 0524
/Kjällberg

Caraway Finland

Caraway Finland Oy puhdistaa ja jalostaa kuminaa Närpiössä (Porin ja Vaasan välillä).
Tuotanto perustuu sopimusviljelyyn, jota 5000 ha.

www.carawayfinland.fi

Teho Kantavax ja monet muut tuotteet nyt kampanjahintaan!
Osta kaksi lavaa kivennäistä tai vitamiinia ja saat Blåkläderin talvitakin kaupan päälle.
Vaihtoehtoisesti 200 kg veloitusetta.
Kysy lisää alue-edustajaltasi tai lue lisää www.feedex.fi!

Feedex onnittelee 30-vuotista ProAgria Keski-Pohjanmaata!

Feedex

Oy Feedex Ab, Teollisuuskatu 4, 68800 Kolppi
puh. vaihde 020 1984 820 email: feedex@feedex.fi

Todellisia tuloksia terveystalostukseen Semexin Immunity -sonneilla

Immunity+
Disease Resistant Genetics

Tilaa Realtime-kiimanseurantajärjestelmä helpottamaan arkipäivän rutiineja

Semex Finland Oy
Viikatie 3, 91900 Liminka, puh. 040 550 7643
sari.alhainen@semex.fi, www.semex.fi

SEMEX
Genetics for Life®

Snellman

KUNNON TUOTTAJA- MESSUT

PERJANTAINA 3.10.
PIETARSAARI

LISÄTIETOJA:
anelma.snellman.fi
TERVETULOA!

Atria

JUURILTAAN TINKIMÄTÖN SUOMALAINEN

Suomalaisella lihalla on kysyntää!
Ota yhteyttä alueesi AtriaNauta -asiakkuuspäällikköön.

Sampo Tupila maitotilat p. 040 353 1438
Raimo Murtoniemi lihatilat p. 0400 664 714

AtriaNauta

Kansainväliset vapaaehtoiset apuna jokikunnostuksissa

Lestijärven Lehtosenjoen ja Vetelin Forsbackankosken kunnostustöitä tehtiin elokuussa kansainvälisissä leiritunnelmissä. – Ajatus leiristä lähti siitä, että halusimme kannustaa myös nuoria vesistö- ja ympäristöasioiden pariin ja ajattelimme, että kansainvälinen tuulahdus innostaisi mukaan, kertoo **Satu Järvenpää** Vyyti-hankkeesta. Yhteydenotto Kansainväliseen vapaaehtoistyö ry:een (KVT ry) käynnisti leirivalmistelut ja leirin käytännön järjestelyistä vastasivat Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus sekä Pohjanmaan Vesi ja Ympäristö.

Leiriläiset tekivät pienimuotoista kunnostusta jokien vesipinta-alaa kasvattamalla, lisäsivät joen syvyys- ja virtausvaihteluja erilaisten kivirakennelmien avulla, rakensivat kutusorakoita taimenille ja harjuksille sekä perkasivat uomia ja rantoja. Kansainvälisten leiriläisten lisäksi mukana oli Lestijärven yläkoulun 8. ja 9. luokkalaista. Keski-Pohjanmaa Kalatalouskeskuksen pj **Arto Hautala** ja tj **Eero Hakala** huolehtivat työnjohdosta ja töihin opastuksesta.

Leirin osanottajat, joita yhteensä oli 11, ovat kotoisin Espanjasta, Tšekistä, Venäjältä, Sloveniasta, Ranskasta, Kreikasta ja Suomesta. – Leiriläiset tulivat tänne KVT ry:n kautta löydettyään siitä hakuilmoituksen netistä. Leiriläiset ovat olleet hyvin kiinnostuneita Suomesta ja maamme luonnosta, kertoo Satu Järvenpää. Leiri-

läiset ovat ihmetelleet suomalaista metsää ja sen paljoutta: ”Meillä Ranskassa tällaista ei näe missään.” Espanjalaiset totesivat talven olevan ihmeellisin, kun kaikki on silloin lumen peitossa.

Ensimmäinen leiriviikko kului Lestijärvellä Lehtosenjoea

kunnostettaessa. Kunta tarjosi hyvät majoitustilat Jukolasta. Kouluysteistyö sujui hyvin ja yläkoulun kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisten osallistuvat iltapäivisin ahkerasti töihin. ”Onhan se vähän outoa, että Lestijärvellä on tullut näin iso joukko ulkomaalaisia,” kom-

mentoi eräs koululainen työn touhussa.

Toinen viikko kului Vetelin Räyriössä Forsbackankosken kunnostuksessa. Siellä leiriläiset majoittuivat kalastuskunnan jäsenen mökkiin. Vaikka tunnelma oli tiivis, oli se myös jo toisiinsa tutustu-

neelle porukalle upea kokemus. Vapaa-ajanviettomahdollisuus järven rannalla kalastaen, soudellen ja saunoen on ollut leiriläisille mieluista. Myös Räyriön kalastuskunta ja kyläläiset olivat innolla mukana leirin valmisteluissa ja toteuttamisessa.

Kiviä siirtämällä kansainväliset ympäristöleiriläiset tekivät jokeen virtausvaihteluja ja kaloille levähdyspaikkoja.

Kuva: Satu Järvenpää

Kalatalouskeskus

Toiminnanjohtaja
EERO HAKALA
Puh. 0400 162 445
eero.hakala@proagria.fi

Kuvat: Satu Järvenpää

Kokkolan kaupungin teettämän selvityksen pohjalta VYYHTI-hanke teki niittosuunnitelman Kälviän Keiskinjärvelle. Niitto tehtiin heinäkuussa vesilintujen poikasten ollessa jo riittävän isoja. Hanke järjesti kiinnostuneille mahdollisuuden päästä seuraamaan niiton ensimmäistä päivää.

Keiskinjärven kunnostus alkoi

Kiitos aktiivisten rannanomistajien, kyläyhdistysten, kalastuskuntien ja muiden toimijoiden, alueemme vesistöjen kuntoon on alettu kiinnittää huomiota ja pienimuotoisia kunnostustoimenpiteitäkin on tehty jo monessa vesistössä. Keiskinjärvellä Kokko-

lan Kälviällä rannanomistajat huolestuivat järven umpeenkasvamisesta. Heinäkuussa järven vesikasvustoa niitettiin koneellisesti 10 hehtaarin alalta. Niiton yhteydessä aluksessa olevalla paalaimella saatiin kasvusto pois järvestä helposti ja tehokkaasti. Niiton ja ve-

sikasvuston paalaamisen hoiti Ympäristö Ojansuut -niminen yritys. Heinäkuussa tehty järvenniitto on vasta alkua tuleville kunnostuksille, sillä työtä järvellä riittää vuosiksi.

VYYHTI-hankkeen työpaikoissa on tullut eniten järvien kunnostamisiin liittyviä esityk-

siä. Muutamien jokien ja purojen kunnostamista on jo tehty ja lisäsuunnitelmiakin on luvassa.

Satu Järvenpää
Wyyhti-hankevetäjä

www.proagriaoulu.fi/vyyhti

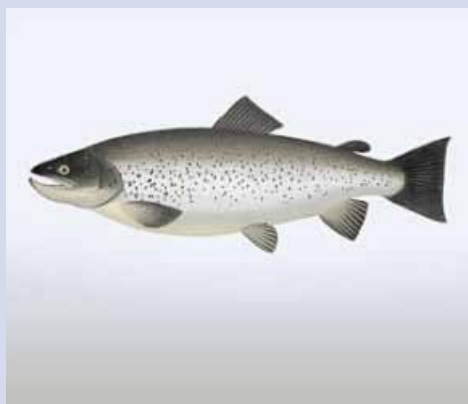
Ajankohtaista kalastussäädöksistä

Taimen ja lohi ovat rauhoitettuja koski- ja virta-alueilla syysmarraskuun ajan, sillä huojennuksella että vapapyydyksin (uistin, perho) näitä kaloja saa pyytää 10.9. saakka ja 15.11. alkaen. Harjusta ei saa pyytää vapavälineitä lukuun ottamatta huhti-toukokuussa.

KALASTUSASETUKSEN MUUTOKSELLA NOSTETTIIN SEURAAVIEN KALALAJIEN ALAMITTA 1.1.2014 ALKAEN:

• **Taimenen** (niin meri- kuin järvitaimenenkin) alamitta on keskipohjalaisvesissä 60 senttimetriä.

• **Lohen** alamitta on 60 cm (Perämeressä 50 cm).

• **Harjuksella** alamitta on 35 cm.

Poikkeusluvut alamittasäädöksiin

Poikkeusluvun myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa kiinnitetään ensisijaisesti huomiota kyseisen kalalajin tai kannan tilaan kyseisellä vesialueella.

Jos vesistössä, jolle poikkeuslupaa haetaan, esiintyy kalalajin luonnonkantaa, tulisi hakijan pystyä perustellusti osoittamaan, ettei lajin istutus- ja kalastustoiminta vaaranna luonnonkantaa ja sen elvyttämistä kyseisessä vesistössä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee omalta osaltaan parhaan käytettävissä olevan tiedon perusteella arvioida, voidaanko poikkeuslupa antaa mahdollista luonnonkantaa ja sen elvyttämistä vaarantamatta.

Kainuun Ely-keskuksen kalatalousasiantuntija **Kalle Torvinen** suosittelee, että poikkeuslupahakemuksiin on sisällytettävä hyvät perustelut ja että hakemus on käsitelty (osakaskunnan, kalastusalueen yms.) yleisessä kokouksessa.

Paikalliset kalastusalueet tai kalastusoikeuden haltijat voivat määrätä kaloille ilman Ely-keskuksen vahvistusta näistä suurempia alamittoja.

Kaikki kalat, jotka on saatu kiellettyä kalastustapaa (esim. onginta koskessa) käyttäen tai ovat **alamittaisia** ja kalastettu rauhoitusajana on **aina** vapautettava takaisin veteen ovat ne sitten eläviä tai kuolleita.

Edunvalvonta

Vesitalous- ja ympäristölupaasioiden päätöksissä aluehallintovirastot määräävät haitoista tai edun menetyksistä korvauksia ja korjaustoimenpiteitä useimmiten niiden hyväksi, jotka korvauksia vaativat. Vesialueen omistaja tai kalastusoikeuden haltija (useimmiten osakaskunta) on aina asianosainen ja oikeutettu ilmaisemaan mielipiteensä sekä vaatimaan korvausta haitoista tai menetyksistä. Neuvojalta saa pientä korvausta vastaan neuvonta-apua. Vaikeammassa kalatalouden ongelmatilanteissa Kalatalouskeskuksen jäsenyhteisöillä on myös käytettävissään Kalatalouden Keskusliiton juristi Jenny Fredrikson (sähköpostiosoite jenny.fredrikson@ahven.net ja puhelimella (09 6844 5918 tai 0400 234 780).

Vastuullinen kalatalous

Vastuullisen kalatalouden keskeisimpänä ajatuksena on se, että kalavarojen ja kalavesien hoito kuuluu kaikille ja ensisijaisesti vesialueiden omistajille, eikä vain niille – viranomaisille, alueille, harrastajille tai jollekin. Vastuullisuutta on se, että suunnilleen tietää mitä on tekemässä, ja jos käsitys ei riitä, niin onhan olemassa meitä neuvojakin.

Riitta Huhtala

Syksyn tullen

Kulunut kesä oli vaihteleva niin säiden kuin toimintammekin puolesta. Alkukesästä palettiin ja heinäkuussa hikoiltiin helteessä. Monenlaisia tapahtumia ja toimintaa on ollut niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin. Kesä hui pentui Lohtajalla pidettyihin elokuisiin navettabileisiin. Oli mukava tavata tuttuja ja kuulla kuinka odotettu tapahtuma se oli. On ollut mukava huomata, että meidät huomioidaan yhä enemmän mediassa ja mahtava toimintamme saa myös sitä kautta näkyvyyttä.

Syksyn saapumisen huomaamme luonnon lisäksi kalentereistamme. Koulut ja päiväkodit palauttavat lapsetkin arkiryhtiin. Työt, harrastukset, perhe-elämä, pihanhoito, ystävät ovat asioita, joiden yhteensovittamista taas tehdään. Moni meistä paahtaa jo seuraava etappi mielessään – Joulukokki. Kohta sekin on täällä. Kaiken touhuamisen keskellä kannustan meitä kaikkia pysähtymään ja nauttimaan tästä hetkestä. Arki on mukavaa, ja se pitää meidät virkeinä sekä antaa tar koitusta elämälle. Kaikki tärkeimmät ihmiset ovat arjessasi ja tärkeimmät asiat tapahtuvat siellä. Se miten asennoidumme asioihin, antaa niille myös merkityksen. Syksyn kiireiden keskellä kannustan myös kaikkia paikallisyhdistyksiämme pysähtymään ja kokoontumaan. Mitä toimintaa voisimme järjestää? Millainen tekemisen meininki yhdistyksessämme on? Onko yhdistyksessämme sellaista osaamista, jota voisimme paremmin hyödyntää? Ketä varten me toimimme ja ketä me olemme? Usein näiden asioiden äärelle pysähtyminen auttaa meitä taas innostumaan ja vahvistamaan toimintaamme. Yhdessä tekeminen ja toimiminen lisäävät myös omaa hyvinvointiamme. Innostuminen ja hyvä asenne tarttuvat.

Tervetuloa toimintaamme mukaan!

Syö hyvää -tapahtumista vinkkejä lapsiperheen ruokailuun

Uudet ravitsemussuositukset julkaistiin alkuvuonna 2014. Maa- ja kotitalousnaiset kertovat uusista suosituksista Kuluttajaliiton Syö hyvää -hankkeen kumppaneina. Tänä vuonna neuvonnan kohderyhmänä ovat lapsiperheet. Järjestön ruoka-asiantuntijat antavat käytännönläheisiä vinkkejä hyvästä ruuasta ja ravitsemuksesta perhekerhoissa, -kahviloissa ja muissa lapsille suunnatuissa tilaisuuksissa ympäri Suomen.

Koko perhe on tervetullut toiminnallisiin ja innostaviin Syö hyvää -tapahtumiin. Maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntija auttaa etsimään keinoja helppoon arkiruokailuun. Viisas syöminen ei ole milligrammojen laskemista, vaan jokaisen päivän pieniä tekoja. Terveellisen ruokavali on voi myös koota monilla eri tavoin – jokaiselle löytyy tapa syödä hyvin.

Aistien ja havainnoiden

Tapahtumaan sisältyy lyhyt alustus sekä havaintopisteitä, joihin voi kukin käydä tutustumassa omassa tahdissaan. Havaintopisteillä kannustetaan kasvisten käyttöön sekä tutkitaan sokerin saantia erilaisista elintarvikkeista. Lapset ja aikuiset pääsevät haastamaan aistinsa rastilla, jos-

Kuva: Riitta-Liisa Nisula

sa innostetaan tutustumaan ruokaan myös haistellen ja ulkomuotoa tutkien.

Kaikki osallistujat saavat mukaansa Syö hyvää -esitteen ja lapsiperheelle tarkoitetun Syödään yhdessä -vinkkivihkon.

Syö hyvää on Kuluttajaliiton hanke, jota rahoittaa Raha-automaattiyhdistys. Hankkeen tavoitteena on viestiä ravitsemussuosituksista niin, että moni löytäisi vastauksia omiin pohdintoihinsa ja ymmärtäisi terveellisen ruokavali on koostamisen perusedellytykset ja haasteet. Hyvä ruokavali o tekee hyvää niin keholle, aisteille kuin ympäristöllekin.

SYÖ HYVÄÄ

Päiväkoti Mäntylä Kalajoella järjestää päiväkodin lasten perheille Syö hyvää -aiheisen liikunta-illan 15.9. klo 18 Hihtomajalla. Tilaisuus järjestetään yhteistyössä Pitkäsenkylän sekä Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten kanssa.

Muista Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten järjestämistä Syö hyvää -tilaisuuksista eri puolilla maakuntaa voi kysyä lisätietoja Seija Varilalta, p. 0400 137 899.

Maa- ja kotitalousnaisilta Osaavat keskipohjalaiset -tuotekori joulumarkkinoille

Keski-Pohjanmaalla on useita ammattitaitoisia elintarvike- ja käsityöalan ryittäjiä, jotka hallitsevat oman alansa, ja heidän tuotteensa ovat huolella tehtyjä. Valitettavan harva kuitenkaan tietää näistä osaavista keskipohjalaisista.

Elintarvikeagrogologi opiskeleva **Helena Oravasaari** suunnittelee ja toteuttaa opinnäytetyönään maa- ja kotitalousnaisille keskipohjalaista tuotekoria. Tuotekori sisältää keskipohjalaisia elintarvikkeita sekä käsitöitä. Tuotekoria markkinoidaan syksyllä 2014 joulumuistamisen hankinta-aikaan ensisijaisesti keskipohjalaisille yrityksille, yhdistyksille ja organisaatioille.

Tuotekoreja tehdään neljä eri sisältöistä ja hintaista. Kosteista löytyy mm. karpalomehua ja -saippuaa, hunajaa, pipareita, ruislastuja, kala- ja lammassäilykkeitä, hyttelöitä, ruusunmarjarouhetta, camelina-öljyä sekä poppanoita, tuikkulustoja, tervatonttuja ja sytykeruusuja. Mallikappaleet tuotekoreista ovat nähtävillä Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaisten toimistolla, Yritystalo Evaldissa (os. Ristirannankatu 1, Kokkola).

Lisätietoja: Helena Oravasaari p. 040 719 0581 sekä Johanna Hylkilä p. 044 196 4434.

VAELLUSRETKI PEURANPOLULLE

Keski-Pohjanmaan maa- ja kotitalousnaiset järjestää la 27.9.2014 vaellusretken Peuranpolulle Salamajärven kansallispuistoon.

Vaellamme noin 10 km pituisen reitin Salamajärveltä Peuranpolkua Sysilammen kämpälle. Vaelluksen kesto n. 4-5 h. Reitin varrella on useita taukopaikkoja, joissa voi paistaa makkaraa ja syödä eväitä. Reitti kulkee osittain pitkospuuta pitkin. Oppaana on Perhon ja Salamajärven Kansallispuistoon perehtynyt luontokuvaaja Juha Sahlgren.

Lähdemme matkaan klo 10 Liikenne Salmisen tallilta Perhon Oksakoskelta. Salmisen talli on n. 7 km ennen Perhon keskustaa oikealla puolen osoitteessa Kokkolantie 798. Arvioitu paluu n. klo 15-16 Oksakoskelle.

Vaellusretken retken hinta on 35 €/hlö, joka sisältää opastuksen, linja-auto kyydit Oksakoskelta Salamajärvelle ja paluukyydin Sysilammelta Oksakoskelle sekä eväät (makkaran, leivän ja juoman). Pikkuautot voi jättää Salmisen tallin pihalle, josta lähtee yhteiskyyditys. Omia eväitä voi ottaa mukaan.

Varaa hyvät kengät ja sään mukainen varustus!

Ilmoittautumiset viimeistään ma 22.9. mennessä:

Seija Varila p. 0400 137 899 /
seija.varila@maajakotalousnaiset.fi
tai Johanna Hylkilä p. 040 196 4434 /
johanna.hylkila@maajakotalousnaiset.fi
tai toimisto 040 521 1735.

TAPAHTUMAT JA KOULUTUKSET

KURSSIT YHTEISTYÖSSÄ KOKKOLAN SEUDUN OPISTON KANSSA:
Sienten ruuaksi valmistaminen, ti 16.9. klo 17, Kokkola, Länsipuiston koulu
Ruisleivästä patonkiin, la 25.10. klo 10-15, Kokkola, Länsipuiston koulu
Herkutellaan kotimakkaroil- la, ti 28.10. klo 17-21, Kokkola, Länsipuiston koulu

KURSSIT YHTEISTYÖSSÄ PERHONJOKILAAKSON KANSALAIPOISTON KANSSA:
Herkutellaan kotimakkaroil- la, (raakamakkarakurssi), ti- ke 4.-5.11. klo 17.30, Veteli, keskuskoulu/opetuskeittiö

Herkutellaan kotimakkaroil- la, ti-ke 11.-12.11. klo 17.30, Perho, keskuskoulu/opetus- keittiö
Herkutellaan kotimakka- roilla, la 15.11. klo 10, Kaus- tinen, keskuskoulu/opetus- keittiö

KURSSIT YHTEISTYÖSSÄ SUOMENSELÄN KANSALAIPOISTON KANSSA:
Piirakkakurssi, ke 29.10. klo 17.30, Kinnula, yläasteen opetuskeittiö
Hygieniakurssi ja -testi ke 22.10. klo 17.30, Kinnula, yläasteen opetuskeittiö
Juustokurssi, ke-to 19.-20.11. klo 18, Lestijärvi, yläasteen opetuskeittiö

Piparkakkupaja, ti-k2.-3.12. klo 17.30, Kinnula, yläasteen opetuskeittiö

Hygieniakoulutuksia ja hy- gieniatestauksia voi tilata Sei- ja Varilalta, p. 0400 137 899. Hygieniakoulutuksen hinta on 62 €/hlö (sis. alv), joka sisältää koulutuksen, testin ja pas- sin. Pelkkä testi ja passi 43,05 €/hlö (sis. alv).

MAA- JA KOTITALOUS- NAISTEN TILAISUUKSISTA LISÄTIETOJA Seija Varila, p. 0400 137 899 tai seija.vari- la@maajakotitalousnaiset.fi.

Johanna muistuttaa

Syksyn Syö hyvää -tapahtumat

Syö hyvää -tapahtumissa jae- taan vinkkejä lapsiperheiden ruokailuun. Tapahtumat Keski- Pohjanmaalla järjestää Maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asian- tuntija Seija Varila.

Yhden yön reissu Tampereen Kädentai- to-messuille - löytyykö kiinnostuneita?

Olisimme alustavasti järjestä- mässä yhden yön reissua Tam- pereelle 15.-16.11. Samalla voisimme viettää maa- ja ko- titalousnaisten pikkujoulua. Tampereella järjestetään sa- maan aikaan Kädentaito-mes- sut, joihin osallistuisimme sun- nuntaina. Meno lauantai-aa- muna junalla, shoppailua ja messuilua Tampereella, yöpy- minen uudessa Solo Sokos hot- tel Tampere Tornissa ja paluu junalla sunnuntai-iltasella. Mi- käli kiinnostusta löytyy, ilmoit- taudu Johannalle hetimiten, niin aloitetaan reissun tarkem- pi suunnittelu!

Uudet järjestötuotteet

Palovaroin, ensiapulaukku sekä sammutuspeite ovat maa-

ja kotitalousnaisten uusia jär- jestötuotteita. Näistä lisää tie- toa verkkokaupassamme sekä uusimmassa Koti ja maaseutu -lehdessä. Järjestötuotteita voi ostaa Kokkolan toimistolta tai nettikaupasta www.maajakotitalousnaisetkauppa.fi.

Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuk- sesta voi ostaa keskipohjalais- ten omia jäsentuotteita. Ulla- valaisen Nevertexin valmista- mat tuubihuivit (3 mallia, 3 vä- risävyä) sekä pipot ovat myös hyviä lahjavinkkejä. Tervetuloa tutustumaan valikoimaan Kok- kolan toimistolle!

Käsityöriesteily tulee jälleen - laitahan päivä kalenteriisi

Hurjan suosion saanut Oi- kein & nurin -käsityöriesteily saa jatkoa keväällä 2015. Kä- sityöriesteily järjestetään 18.- 19.4.2015. Luvassa ohjelmaa myös miehille. Lisää risteilystä seuraavassa tiedotuslehdessä sekä jäsenkirjeessä.

➔ <http://keski-pohjanmaa.proagria.fi> -> Maa- ja kotitalousnaiset

MKNKESKIPOHJANMAA

www.maajakotitalousnaiset.fi

Kuusi syytä syödä juureksia

Kuva: Maa- ja kotitalousnaiset, Timo Viljakainen

- 1 Juureksia voi syödä niin paljon kuin haluaa, sillä niissä on hyvin vähän energiaa painoonsa nähden
- 2 Juurekset sisältävät runsaasti vitamiineja, kivennäisaineita ja ra- vintokuitua
- 3 Juurekset ovat edullisia ja korvaavat kalliimpia raaka-aineita ruuissa
- 4 Napostelupaloiksi leikatut juurekset ovat hyvä välipala
- 5 Juurekset ovat lähiruokaa parhaimmillaan, siksi ne ovat erin- omainen valinta täällä kaukana Pohjolassa.
- 6 Juuresten hiilijalanjälki on hyvin pieni ja niiden kasvatus kuluttaa vain vähän ympäristöä.

Juuresruokaohjeita Maa- ja kotitalousnaisten nettisivuilta www.maajakotitalousnaiset.fi -> Vinkit ja teemat

Kuvat: Elisa Karhula

Upea maalaismiljö, tunnelmallinen na- vetan ylinen, herkullisen ruoan tuoksu, naurun remakka, iloinen puheensorina, palvelusväen hameenhelmojen kahina, wanhan emännän kepin kopse, viihdyttävä musiikki sekä lämmin ja hämärtyvä elo- kuun ilta... Näitä elämyksiä tarjottiin kai- kille aisteille Navettabileissä Lohtajalla!

Navettabileet

Elokuiset Navettabileet jär- jestettiin toistamiseen Kok- kolan Lohtajalla Jukkolan navetan ylisillä. - Keski-Poh- janmaan maa- ja kotitalous- naisten ideoimasta, suunnit- telemasta sekä toteuttamas- ta Navettabileet-tapahtu- masta on tullut paljon hyvää palautetta, kertoo tapahtu- matuottaja **Johanna Hylki- lä**. Keski-Pohjanmaalle on kaivattu erilaista tapahtu- maa ja tapahtumapaikkaa, joka mahdollistaisi yhteisen ja rennon illanvieton. Navet- tableissä yhdistyvät maa- ja

kotitalousnaisille tärkeät asi- at: maistuva, lähellä tuotet- tu ruoka, arvokas maalais- miljö sekä yhdessä tekemi- nen, toteaa Johanna Hylkilä. Tänä vuonna illalliset jär- jestettiin 14.-15.8. ja 21.- 22.8. Illan aikana nautittiin suussa sulavasta ruuasta, yllätyksellisestä ohjelmasta sekä tunnelmaan sopivas- ta musiikista navetanvintin upeassa miljöössä. Navet- tableiden musiikista vasta- si torstai-iltaisin Trio Heinonen, Kaunisto & Essel, per- jantai-iltaisin Duo Heinonen

& Hänninen. Illallisivieraille tarjottiin myös mahdollisuus navettamiljöössä kuvattuun valokuvamuistoon eli pön- deselfieen.

Viimevuotisen asiakaspa- lautteen perusteella järjes- tettiin tänä vuonna Kokko- lasta bussikuljetus Navetta- bileisiin. Ensi vuoden Navet- tableiden suunnittelu on jo käynnistynyt. Mikäli haluat antaa palautetta tai kertoa kehittämisideoita, niitä ote- taan mielellään vastaan säh- köpostitse: johanna.hylkila@maajakotitalousnaiset.fi.

Liput

- Aikuiset 17,-/hlö · Nuoret (12-16 v.) 12,-/hlö
 - Opiskelijat (opiskelijakortti esitettävä lipunmyynnissä) 12,-/hlö
 - Ryhmälippu 12,-/hlö (vähintään 9 henkilöä).
- Ryhmäliput voi ostaa portilta.
 · Perhelippu 37,- (2 aikuista ja alle 16 v lapset)
 Ilmainen sisäänpääsy: alle 12 v. aikuisen seurassa, varusmiehet, veteraanit sekä ulkomaiset vieraat.

Lisätietoja ryhmämatkoista antaa Eeva-Liisa Kivimäki,
 p. 040 576 8740 tai eeva-liisa.kivimaki@proagria.fi

Lippuja voi ostaa sähköisestä lippukaupasta www.koneagria.fi

Kuva: Tomi Tuuliranta

KoneAgria on odotettu ammattilaisten kohtaamispaikka.

KONEAGRIA 8.-11.10.2014
 ke-pe klo 9-17, la klo 9-16
 Jyväskylän Paviljongissa
 Uno Savolan katu 8
 Jyväskylä
www.koneagria.fi

Ammattilaiset kohtaavat KoneAgriassa

KoneAgria-näyttely pidetään Jyväskylän Paviljongissa 8. - 11.10.2014. Näyttelyalue tulee olemaan täynnä, joten kävijöille on luvassa monipuolinen näyttely.

- Näyttelytila on käytännössä loppuunmyyty. Osastoja on yhteensä noin 200 ja mukana olevia yrityksiä ja valmistajia useita satoja. Näyttelyssä on ulkoaluetta noin 10 000 m² ja lämmitettyjä telttahuoneita 3000 m², joten nähtävää on paljon niin sisällä kuin ulkonakin, kertoo näyttelypäällikkö **Marko Toivakka**. Telttahuoneiden pinta-

alaa on lisätty puolella viime vuodesta. Ulko-osastot sijoituvat teltojen läheisyyteen Paviljongin piha-alueelle ja Luta-koaukiolle. - Tarjonta tulee olemaan monipuolinen. Esillä on traktoreita, pumureita, pelto-työkoneita, karjaloustarvikkeita, maatalojen energiatarvikkeita ja tietenkin erilaisia tuotantopanoksia, Toivakka jatkaa.

Ammattilaisten tapahtuma

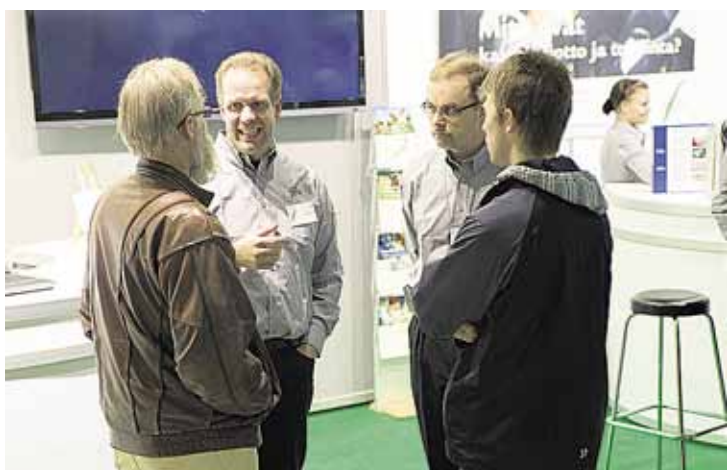
Näyttelystä odotetaan edellis-

vuosien tapaan maatalouden ammattilaisten kohtaamispaik-
 kaa.

Näyttelyn yhteydessä järjestetään useita seminaareja. Torstain (9.10.) seminaarissa aiheena on maaseudun kehittäminen uudella ohjelmakaudella ja mukana on maa- ja metsätalousministeri **Petteri Orpo**. Osakeyhtiömuotoista maataloutta tarkastellaan kahtena päivänä (8. ja 9.10). ProAgrian seminaarissa käsitellään maidontuotannon tuotosseurantaa. Pihvikarjaliitto järjestää oman seminaarinsa to 8.10. Liha-alan foorumi on 9.10. Näyttelyvierailta on vapaa pääsy seminaareihin.

Kasvintuotannon palvelut ProAgrian osastolla

Asiantuntijamme ovat paikalla ProAgrian osastolla kertomassa uutuusistamme, mm. kasvintuotannon palvelupaketeista. Muita aiheitamme ovat investoinnit, yhtiömuotoinen maatalous sekä pienryhmätoiminta. Maidontuotannon huippuosajiltamme voi kuulla mm. tuotosseurannan uudistuksen tuomista mahdollisuuksista.

ProAgrian osastolla tapaat asiantuntijamme.

Kuva: Tomi Tuuliranta

Seminaariohjelman

Keskiviikko 8.10.2014

Osakeyhtiömuotoinen maatalous, järj. ProAgria
 Lämpöyrittäjän tekniikkavalinnat, järj. Bioenergia ry
 Lanta tehokäyttöön, järj. MTT
 Pihvikarjaseminaari, järj. Pihvikarjaliitto

Torstai 9.10.2014

Maaseudun kehittäminen uudella ohjelmakaudella, järj. KoneAgria, mukana maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo
 Liha-alan foorumi, järj. Itä-Suomen MTK-liittojen lihavaliokunta ja MTK Etelä-Pohjanmaan lihavaliokunta
 Osakeyhtiömuotoinen maatalous, järj. ProAgria
 Kasvinsuojelu uudella ohjelmakaudella, järj. Tukes
 Vetsiven luento ruokinnasta, järj. NHK-keskus

Perjantai 10.10.2014

Uusia ideoita maatalojen toimintaan, järj. MTT
 Tuotosseurannasta tsemppiä johtamiseen, järj. ProAgria
 Klapien käsittely ja kuivuminen -tietoisuus, järj. JAMK
 Tutkimukset käytäntöön - viisastu vartissa: Maitotilan oma-varaisuus, tabletti traktorissa, ternimaidon laadun mittaaminen ja maatalousyrittäjien hyvinvointi, järj. JAMK ja Savonia

Lauantai 11.10.2014

Luomuseminaari, järj. ProAgria

VALTRA FENDT
SAMPO ROSENLEW
SOPIMUSKORJAAMO

SYYSHUOLLON AIKA!

Korjaamopalvelua yli 25 v kokemuksella

KOKKOLAN TRAKTORIHUOLTO
 SILLANPÄÄ OY

yhteystiedot:
 KOKKOLA »
 p. 010 2925 400
 TOHOLAMPI »
 p. 0400 347 742
www.kokkolantraktorihuolto.fi